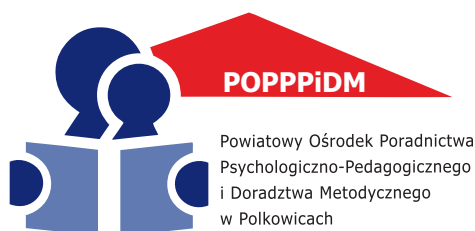

BIULETYN

Powiatowego Ośrodka Doradztwa Metodycznego w Polkowicach

nr 23 / grudzień 2020

Powiatowy Ośrodek Poradnictwa
Psychologiczno-Pedagogicznego
i Doradztwa Metodycznego
w Polkowicach

W numerze między innymi:

- WIZJE, KONCEPCJE, DOŚWIADCZENIA NASZEJ PLACÓWKI – „Wspólny sukces”,
- Innowacja pedagogiczna w szkole,
- Myślenie wizualne,
- Dziecko i muzyka,
- O zaburzeniach odżywiania u dzieci z autyzmem,
- Czynniki warunkujące jakość pracy nauczyciela,
- Za nami warsztaty z muzykoterapii z rodzicami i ich dziećmi z potrzebami kształcenia specjalnego,
- *Droga i podróż przez świat zmysłów...* – wspomagamy rozwój polkowickich przedszkolaków,
- Code for Green w Polkowicach,
- Pracownia plastyczna to miejsce cudów,
- Popracujemy zdalnie w... grupach.

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo

Ponownie w naszej nowej rzeczywistości edukacyjnej mamy zaszczyt oddać kolejny dwudziesty trzeci numer „Biuletynu Powiatowego Ośrodka Doradztwa Metodycznego w Polkowicach”. Intencją niżej podpisanych jest, aby publikowane teksty były w dalszym ciągu – jak żywimy nadzieję – inspiracją dla każdego, kto uznaje wartość edukacji oraz nauczania i kształcenia z pasją. Pragniemy nie tylko informować o działaniach PODM w Polkowicach, ale również o dokonaniach nauczycieli i ich uczniów, dzielić się przy tym sprawdzonymi pomysłami na praktyczne rozwiązania w codziennej pracy pedagogicznej czy propagowanie innowacji.

Na łamach biuletynu zagościły publikacje, których Autorzy chętnie opisują przedsięwzięcia i prezentują własne opracowania metodyczne. W kolejnych numerach można także wyrazić opinie o aktualnościach w oświacie, literaturze, kulturze. Nieustająco liczymy na owocną współpracę z Państwem i zachęcamy do publikowania.

Redakcja nie bierze odpowiedzialności za zawartość merytoryczną publikacji. Nie zwraca materiałów niezamówionych i zastrzega sobie prawo do skracania artykułów i korespondencji oraz opatrywanie ich własnymi tytułami.

Z wyrazami szacunku

Redakcja

WIZJE – KONCEPCJE – DOŚWIADCZENIA NASZEJ PLACÓWKI

Wspólny sukces

Od 2002 roku jesteście Państwo dla nas inspiracją w organizowaniu środowiska uczenia się nauczycieli i dyrektorów szkół, placówek oświatowych w rozwoju zawodowym. Skupiamy się nie tylko na uczeniu konkretnych treści czy umiejętności, ale zapraszamy Państwa do dyskusji i refleksji nad własnym doświadczeniem. Tworzymy przestrzeń dla wspólnego dialogu, rozumienia istoty zmian oraz skutecznego wpływania na rzeczywistość szkolną z zachowaniem poczucia autonomii i kompetencji szkół, placówek oświatowych. Posiadamy koncepcję pracy, która jest dokumentem planistycznym, zawierającym program działań wypracowanych w oparciu o rzetelną analizę zasobów, potrzeb placówki i środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju.

Decyzją nr 31/2020 Dolnośląskiego Kuratora Oświaty z dnia 18 sierpnia 2020 roku na podstawie art.184 ust.3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r.-Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2020r. poz.910) i §9 ust.3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 października 2018r. w sprawie akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. z 2018r. poz. 2029) oraz art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2020r. poz.256 z późn. zm.) **została przyznana akredytacja publicznej placówce doskonalenia nauczycieli Powiatowemu Ośrodkowi Doradztwa Metodycznego w Polkowicach**. Dokument jest zewnętrznym potwierdzeniem świadczenia usług na najwyższym poziomie, naszego zaangażowania w każdy inicjowany proces szkoleniowy oraz nastawienie na rozwój kompetencji osobistych i zawodowych. Pomagamy Państwu wyznaczać cele rozwojowe, wspierać ich realizację oraz tworzyć warunki do ich osiągnięcia.

NASZE PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA

1. Stawiamy na rozwój i innowacyjność

Kreatywność jest największym darem ludzkiej inteligencji – powiedział Ken Robinson. Każdy z nas ma w sobie potencjał do tworzenia innowacyjnych rozwiązań. Im bardziej złożony staje się świat, tym i my musimy być bardziej kreatywni, aby sprostać jego wyzwaniom.

2. Projekt „Wielojęzyczność w Powiecie Polkowickim”

Wielojęzyczność umożliwia wzajemne zrozumienie pomiędzy poszczególnymi kulturami i jest podstawą bogactwa kulturowego naszego kontynentu.

Wielojęzyczność pojmowana jako znajomość przynajmniej dwóch języków obcych została uznana za jedną z podstawowych umiejętności, którą wszyscy obywatele UE powinni nabyć, aby zwiększyć swoje szanse na edukację i zatrudnienie. **Polska, jako członek Unii Europejskiej, podejmuje liczne działania, by każdy obywatel znał oprócz języka ojczystego dwa języki obce.**

Celem projektu jest znaczący rozwój kompetencji kluczowej określonej przez Parlament Europejski w zaleceniu z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) jako porozumiewanie się w językach obcych. Jest to jedna z najważniejszych kompetencji dla wszystkich młodych Europejczyków i dla budowania wspólnej Europy. Do rozwijania

wielu pozytywnych, otwartych, tolerancyjnych postaw, jak również do kształtowania wielojęzyczności polkowickiej młodzieży.

Działania:

1. Poszerzenie oferty szkoły w zakresie nauczania języków obcych o kolejne języki europejskie (np.: francuski, hiszpański, rosyjski, włoski);
2. Utworzenie klasy dwujęzycznej z językiem angielskim (nauczanie wybranych przedmiotów w języku angielskim);
3. Prowadzenie nauczania języka mniejszości narodowej- języka łemkowskiego;
4. Nauka języków obcych w małych grupach;
5. Współpraca Starostwa Powiatowego z samorządami gmin Powiatu Polkowickiego na rzecz realizacji gminnych projektów kształtujących kompetencję porozumiewania się w językach obcych.

Partnerzy: Starostwo Powiatowe, Samorzady Gminne.

Powiatowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego tworzy założenia tej innowacji, sprawuje opiekę merytoryczną oraz promuje projekt w lokalnym środowisku.

3. Edukacja włączająca

Stworzenie systemowego i kompleksowego wsparcia dla uczniów niepełnosprawnych pozostających w szkołach podstawowych ogólnodostępnych i stworzenie warunków organizacyjnych do realizacji edukacji na poziomie szkoły ponadpodstawowej (ogólnodostępnej).

4. Udział w otwartych konkursach grantowych dla placówek doskonalenia nauczycieli:

„Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt ORE w Warszawie realizowany w partnerstwie z Centrum Informatycznym Edukacji.

Celem jest: podniesienie jakości doskonalenia i wsparcia nauczycieli prowadzących zdalną edukację w przedszkolach i szkołach, przez kadrę placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych. Projekt ukierunkowany jest na ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 poprzez zapewnienie prowadzenia edukacji na odległość w przypadku ponownego czasowego zamknięcia części szkół i przedszkoli.

„Lekcja: Enter” to projekt edukacji cyfrowej skierowany do nauczycieli i nauczycielek oraz kadry kierowniczej szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w ramach którego prowadzone są szkolenia z doskonalenia kompetencji cyfrowych. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, a jego realizacja przewidziana jest na lata 2019-2023.

*Opracowała: Renata Czapczyńska
Dyrektor Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego
i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach*

Innowacja pedagogiczna w szkole

Kreatywność to proces generowania oryginalnych pomysłów, które mają wartość. (...)

Innowacja natomiast to wprowadzenie nowych pomysłów w życie.

Ken Robinson „Kreatywne szkoły”

Polska szkoła potrzebuje nauczycieli z pasją, partnerów w relacjach, mentorów zachęcających i wspomagających uczniów w rozwoju, innowatorów, którzy czują, że mogą być prekursorami zmian.

Istota innowacji.

Innowacja to robienie czegoś innego lub robienie czegoś inaczej. Należy pamiętać, że każda innowacja jest zmianą, lecz nie każda zmiana jest innowacją. Działanie innowacyjne powinno być:

- celowe – ma jasno określone efekty, które można dzięki niej uzyskać;
- planowe – zawiera przemyślany harmonogram działań i czynności;
- zorganizowane – przewiduje potrzebne zasoby, ludzi i środki;
- kontrolowane – ma określony sposób ewaluacji.

Rodzaje innowacji.

Z uwagi na to, że innowacje w edukacji można podzielić na: programowe, organizacyjne i metodyczne (lub mieszane, np. organizacyjno-metodyczne), mogą one dotyczyć m.in.:

- programów nauczania - zarówno w obrębie poszczególnych przedmiotów, jak i bloków przedmiotowych; można tworzyć programy autorskie; można uczyć wiedzy zintegrowanej lub nauczać systemem blokowym,
- metod nauczania,
- oceniania uczniów,
- sposobów organizowania klasy, lekcji i szkoły,
- relacji: uczeń-uczeń, uczeń-nauczyciel, nauczyciel-rodzic,
- oceny jakości pracy szkoły,
- rozwiązywania problemów wychowawczych,
- doskonalenia nauczycieli.

Opracowanie i wdrażanie innowacji.

Wszystkie etapy dotyczące wdrażania innowacji w szkołach zostały wg nowej ustawy bardzo uproszczone: zniesiono bowiem konieczność zgłaszania innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu oraz zniesiono wymagania formalne warunkujące rozpoczęcie działalności innowacyjnej.

W praktyce oznacza to, że szkoła samodzielnie podejmuje decyzję, jakie innowacje będzie realizowała. Nowe regulacje prawne dotyczące działalności innowacyjnej szkoły przeniesiono na poziom ustawy, tj. ustawy Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 60). Akcentuje się w niej, że działalność innowacyjna szkoły jest integralnym elementem działalności szkoły i ma wyzwolić kreatywność uczniów i nauczycieli. Nie określono w niej czasu zgłoszenia ani rodzaju formularza. Tę dokumentację można opracować wg

własnego pomysłu lub zmodyfikować poprzednie formularze obowiązujące w placówce. Tu rodzaj i sposób składania dokumentacji określi dyrektor szkoły.

Na razie przepisy nie określają, czy i jaką procedurę powinna przyjąć szkoła w sprawie wprowadzania innowacji po 1 września 2017 r. Uwzględniając wartość dobrze zorganizowanego działania, pożądane będzie opracowanie szkolnej procedury wprowadzania innowacji pedagogicznej. Pamiętać należy, że innowacje wymagające dodatkowych środków finansowych muszą być uzgodnione z organem prowadzącym, jak każde działanie wykraczające poza plan finansowy. Przepisy nie określają także, czy nauczyciele uczestniczący w innowacji mają wyrażać na to zgodę na piśmie, jednak takie zabezpieczenie wydaje się uzasadnione.

Innowację można wprowadzić, kiedy się chce i na jak długo chce. Może być ona przeprowadzana w ramach obowiązkowych zajęć lekcyjnych, np. raz w tygodniu, ale może to być także tylko element lekcji lub kółko zainteresowań. Ważne, aby działania nauczyciela były kreatywne, nowatorskie i z korzyścią dla ucznia, nauczyciela i szkoły. Pamiętać należy, że nowatorstwo pedagogiczne należy wiązać ze złożoną działalnością innowacyjną nauczyciela, opartą na jego inwencji twórczej i kreatywności. Za nowatorskie mogą być uznane działania, które są nowością w kulturze organizacyjnej danej szkoły lub placówki, wykraczają poza zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej czy odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby uczniów. To nauczyciele, jako autorzy innowacji, odpowiadają za merytoryczność pomysłu oraz za jego jakość i sposób wcielenia w życie.

Innowacyjne działanie rozpocząć należy od przemyślenia, co tak naprawdę chce się wdrożyć, jaki ma się cel, plan działania, co nauczycielowi i jego uczniom da wprowadzenie innowacji. Swoim pomysłem należy podzielić się z dyrektorem placówki, a po otrzymaniu „zielonego światła”, czyli akceptacji, trzeba przygotować opis innowacji, który musi zawierać: uzasadnienie zasadności wprowadzenia innowacji, założenia ogólne, cele, metody i formy pracy, przewidywane osiągnięcia, tematykę zajęć, ewaluację, spodziewane efekty.

Po pozytywnej opinii rady pedagogicznej można przystępować do realizacji innowacji, a po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, sporządzić krótkie podsumowanie na piśmie i dostarczyć dyrektorowi szkoły.

Jeśli robisz coś takiego, jak to robiłeś przez ostatnich 10 lat, to najprawdopodobniej robisz to źle (Charles Kettering). Więc może czas na innowację, która odróżnia lidera od naśladowcy (Steve Jobs)?

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943) – art. 41 ust. 1 pkt 3
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59) – art. 1 pkt 18, art. 44 ust. 2 pkt 3, art. 55 ust. 1 pkt 4, art. 68 ust. 1 pkt 9, art. 86 ust. 1

Przydatne linki:

[file:///C:/Users/Adam/Downloads/arttykul_innowacja_w_praktyce_szkolnej%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Adam/Downloads/arttykul_innowacja_w_praktyce_szkolnej%20(1).pdf)

<https://www.portaloswiatowy.pl/organizacja-pracy-szkoly-inne-zagadnienia/innowacja-pedagogiczna-w-roku-szkolnym-20192020-jakie-rozwiazania-przyjac-17250.html>

<http://zcdn.edu.pl/wp-content/uploads/2018/09/konferencja-metodyczna-poprzedzajaca-rok-szkolny-2018-2019-dla-nauczycieli-wychowania-przedszkolnego-%E2%80%93-innowacje-pedagogiczne-1.pdf>

Opracowała:
Małgorzata Majewska-Greń
doradca metodyczny

Witajcie, chciałam podzielić się z Wami moją ostatnią pasją, którą odkryłam. Zacznę od początku, skąd to się wzięło!

Pracując bezpośrednio z uczniami i nauczycielami doszłam do wniosku, że mimo moich ogromnych starań i przygotowań, przekaz w formie prezentacji multimedialnej czy pogadanki, nie robi już takiego wrażenia jak jeszcze kilka lat temu. Prezentacja slajdów czy suchy przekaz stało się powszechne i obyte, nie przyciągające uwagi słuchaczy. Postanowiłam coś zmienić i wtedy natrafiłam na „sketchnoting” czyli myślenie wizualne.

Zgłębiając temat faktycznie dostrzegłam w tym sens i logikę. **Myślenie Wizualne** to myślenie obrazami, wykorzystywanie wizualizacji w myśleniu. Wynika ono z tego, że ludzie kodują informacje w dwóch kanałach: werbalnym oraz wizualnym. I okazało się, że wcale nie żadna nowość, bo zawsze gdzieś na marginesie jeszcze w szkole czy na wykładach bazgrałam różne rzeczy. A to, jak się okazuje, było metodą na łatwiejsze przyswojenie treści lekcji czy wykładu. Myślenie wizualne, to recepta na każdą, nawet najnudniejszą konferencję czy lekcję. Trend, który zmienia codzienność w pracy.

W dzisiejszym świecie techniki, gdzie jesteśmy przesyceni bodźcami wizualnymi (tablety, komórki, telewizja, komputery, elektroniczne zabawki), potrzebny jest inny sposób dotarcia do odbiorców. Cierpimy z powodu nadmiaru informacji. My dorośli nie potrafimy ich odpowiednio selekcjonować, a co dopiero dzieci!. Dlatego korporacje szukają narzędzi, żeby to uporządkować – jak mówi Klaudia Tolman, która jest trenerem myślenia wizualnego i pionierką tego trendu w Polsce. Konieczne jest zaskoczenie odbiorców czymś nowym, przyciągnięcie uwagi. Stąd np. omawianie tematu lekcji i wspieranie jej prostymi, schematycznymi rysunkami, w formie notatki, ma sens. Rysunki nie muszą być przesadnie skomplikowane, aby przekazać to, co chcesz. Poza tym, jakość swoich rysunków można polepszyć i szlifować, dokładnie tak, jak każdą inną **umiejętność**!

Dlaczego myślenie wizualne działa? „Rysowanie jest polisensoryczne, angażuje wiele zmysłów jednocześnie” – tłumaczy Klaudia Tolman. „Słuch – bo robiąc notatki wizualne, intensywnie słuchasz, żeby zdecydować, co jest najważniejsze. Dotyk – bo rysujesz przecież rękami, czujesz fakturę papieru, temperaturę długopisu czy wilgoć tuszu na skórze. Węch – możesz przecież używać pachnących mazaków. I, co oczywiste, wzrok. Rysowanie głębiej angażuje nas w proces przetwarzania informacji. Zadajesz sobie bowiem wtedy pytania: «Jak to narysować? Jak to zrobić tak, żeby zapamiętać? Co jest najważniejsze?». To coś innego niż automatyczne zrobienie notatki ze słuchu, bo zapisaną treść często zapominamy, gdy tylko zapiszemy ją na kartce”. Wyższość notatek wizualnych nad tradycyjnymi została naukowo udowodniona. W 2014 roku „The Wall Street Journal” opublikował badania („The Power of the Doodle: Improve Your Focus and Memory”), z których wynika, że robienie w trakcie rozmowy choćby najprostszych, kompletnie niezwiązanych z tematem bazgrołów znacznie poprawia koncentrację, umiejętność uczenia się i zapamiętywania nowych informacji.

Zapamiętujemy wtedy niemal o 30 proc. więcej! Wynika to z tzw. koncepcji podwójnego kodowania. W latach 70 odkryto, że kodujemy świat dwoma kanałami: wizualnym (widzimy rzeczy, rozpoznajemy kształty, twarze) i werbalnym (rozmowa). Dlatego jeśli chcesz się czegoś nauczyć (albo przekazać komuś jakąś treść), to najlepiej „nadawać” dwoma kanałami jednocześnie: **mówić i rysować**.

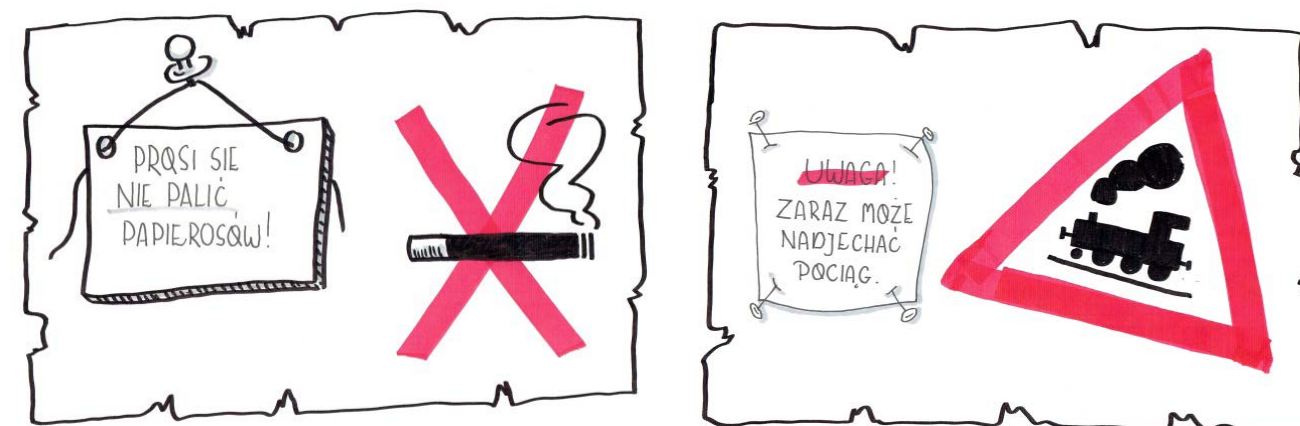
Pewnie pomyślisz teraz „ale ja nie mam talentu!”. Gwarantuje Ci, że nie musisz mieć. Ale jeśli nie spróbujesz, to się nie przekonasz! Pewnie początki są trudne. I zapewne Twoje pierwsze notatki wizualne przygotowywane np. dla uczniów do omówienia tematu czy nauki domowej twojej pociechy będą wymagały doszlifowania. Na początek możesz wzorować się na innych - istnieją gotowe wzory, schematy, które można zastosować. Każdy potrafi rysować. Może nie jak wybitny malarz, ale nie o to w myśleniu wizualnym chodzi. Liczy się pomysł, prostota, zrozumiałość, przedstawienie esencji wypowiedzi, a nie o talent plastyczny. Pamiętaj, praktyka czyni mistrza. Zachęcam cię do choćby małej próby. Przeprowadź lekcję z wykorzystaniem sketchnotek lub naucz się ze swoim dzieckiem streszczając mu temat za pomocą notatki wizualnej. Zobaczysz, że to działa. Rysowanie wyzwala kreatywny potencjał, który z kolei pozwala na twórcze przedstawianie naszych wizji, pomysłów, idei, problemów. Wszystko, co rodzi się w umyśle, można zwizualizować i oddać na papierze. Praktyka czyni z nas mistrza, zatem nie nauczymy się rysować, nie biorąc ołówka do ręki. To tak jak z wygraną na loterii: niejednemu z nas marzą się miliony, a tylko nieliczni grają. Można oczywiście czytać na temat rysowania, oglądać instruktaże, podglądać innych, ale dopiero doświadczenie, zmierzenie się z pustą kartką pozwoli opanować sztukę malowania. Według naukowców ludzie odbierają informacje, które do nich docierają, werbalnie oraz wizualnie. Jeśli więc nie możesz czegoś zapamiętać, ktoś powinien ci to narysować. I wszystko powinno być już jasne.

Poniżej postaram się pokrótce zgłębić temat, tak abyś miał kompendium wiedzy na start. W kolejnych artykułach pomogę Ci rozbudować twój warsztat o min. bank ikon, przykładowe plakaty na lekcje, elementy ozdobne do polepszenia przejrzystości Twoich notatek, itd.

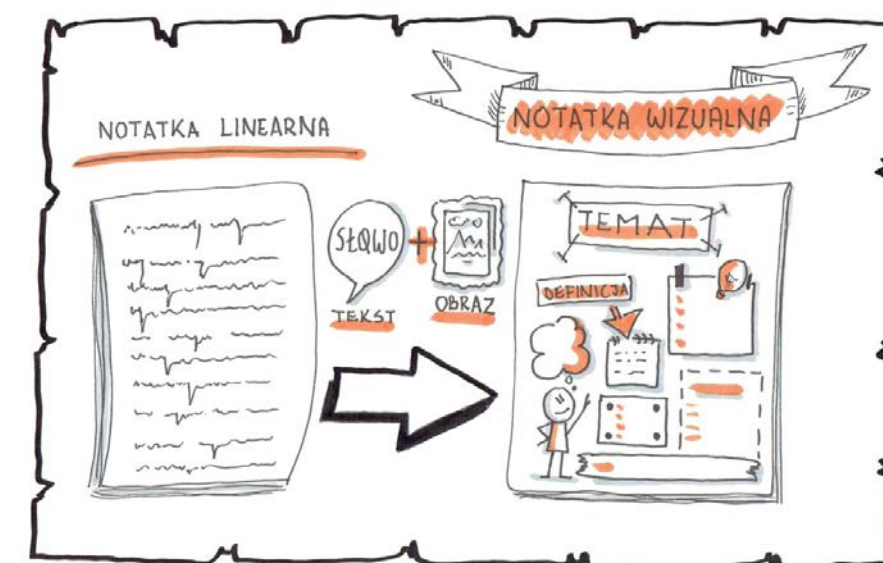
Zacznijmy od tego, że myślimy obrazami. Kiedy słyszysz „parasol” to pewnie widzisz obraz, a nie litery.

Pomyśl o znakach drogowych. Co lepiej trafia do odbiorców, tekst: Uważaj, zaraz może nadjechać pociąg, czy rysunek lokomotywy? Albo szyld: Prosimy nie palić papierosów, czy rysunek przekreślonego papierosa?

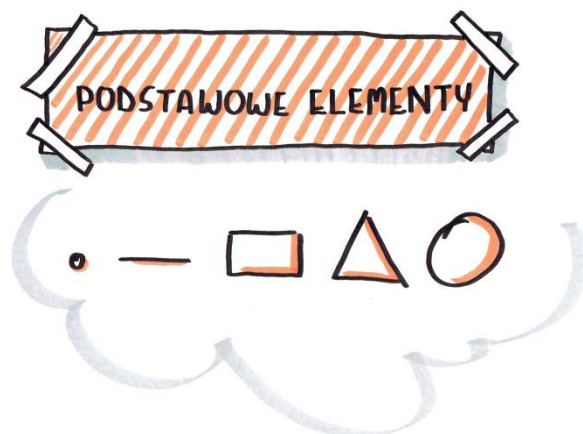
Sketchnoting (z języka angielskiego sketch – szkic, noting – notowanie) to notowanie z wykorzystaniem elementów wizualnych. Pewnie zdarzyło Ci się wykorzystywać taką formę.

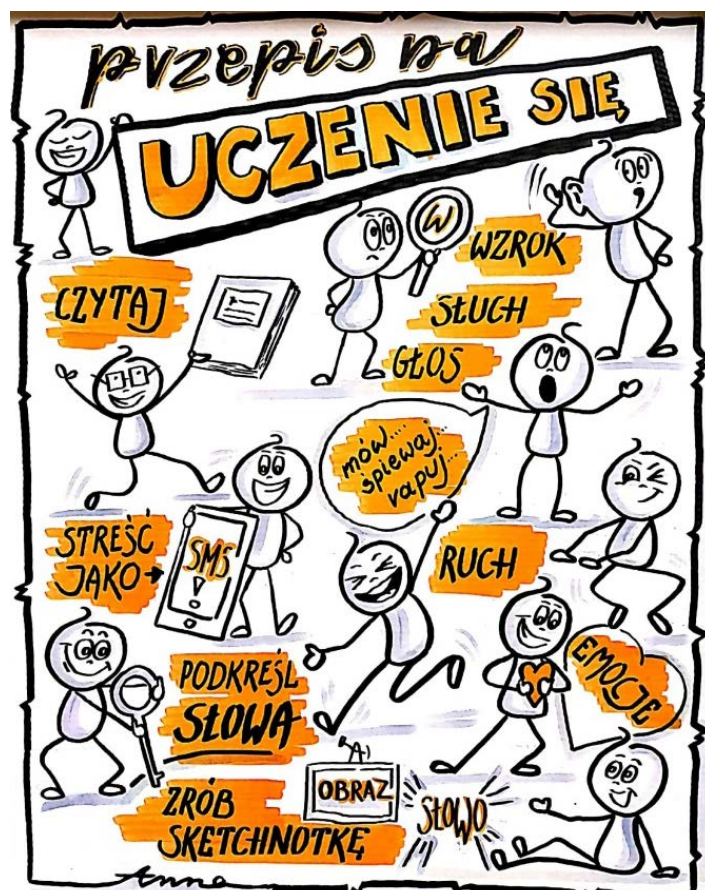
Kiedy łączysz pismo, proste rysunki, strzałki, wychwytyjesz najważniejsze rzeczy, stosujesz sketchnoting.

Podstawowymi elementami – znakami w notowaniu wizualnym są poniższe kształty, to na nich będziesz budować dobre notatki i rysunki. Nic skomplikowanego? Prawda? To jest ten moment! Postaw pierwszą kreskę, kropkę i narysuj koło! Do dzieła! I pamiętaj nie musisz mieć specjalistycznych narzędzi do rysowania, wystarczą zwykłe mazaki i papier.

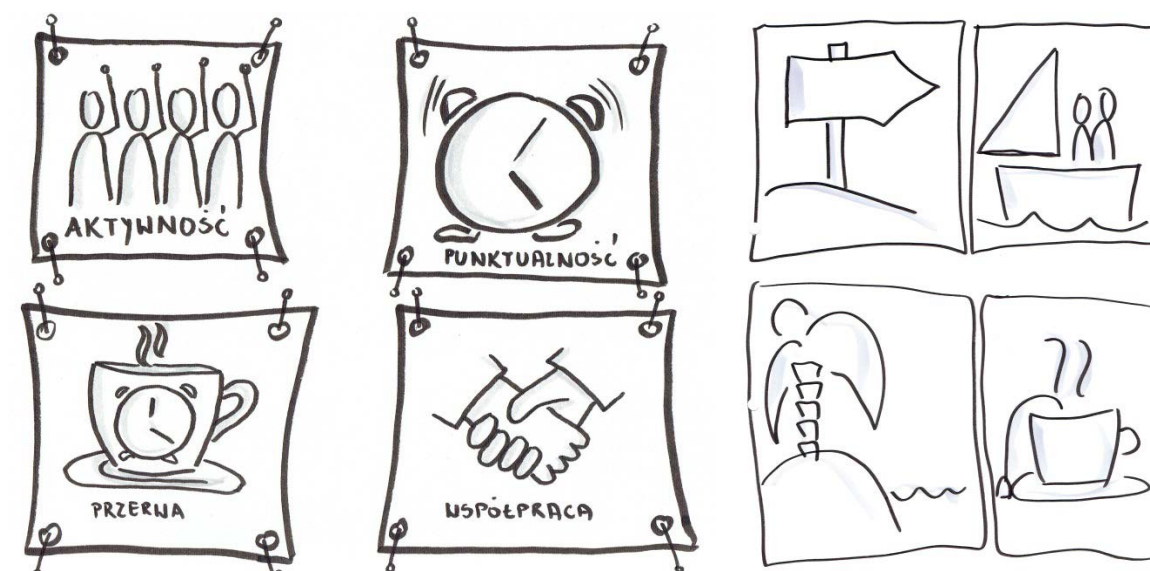

Sketchnoting to notowanie za pomocą połączenia słów, obrazków, ikon, strzałek, ramek, kolorów, zastępowanie treści prostym rysunkiem. Zamiast pisania ciągłego tekstu, wybierasz najważniejsze informacje, zapisujesz hasła, krótkie zdania, uzupełniasz prostym rysunkiem, ramką, kolorem.

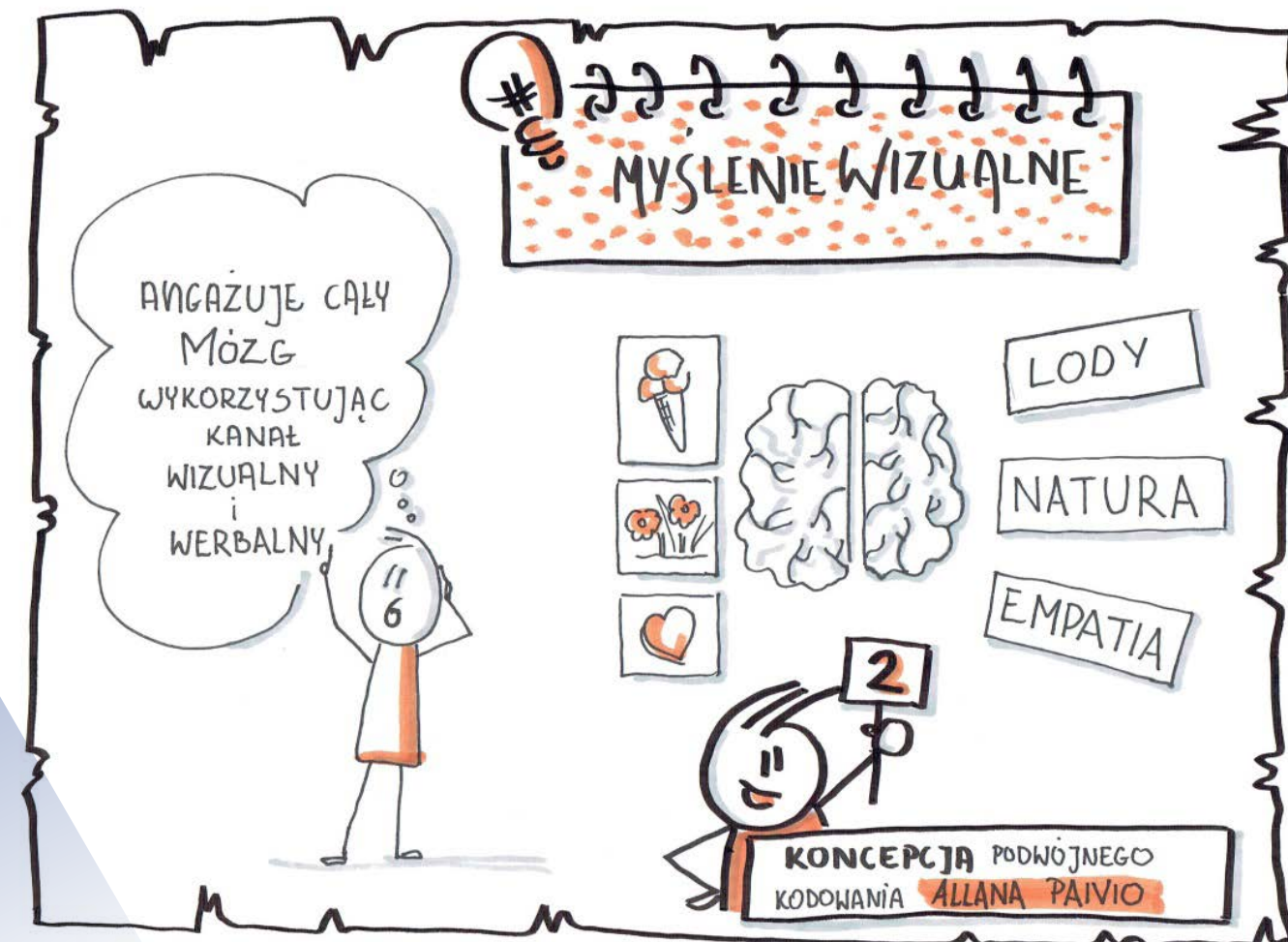
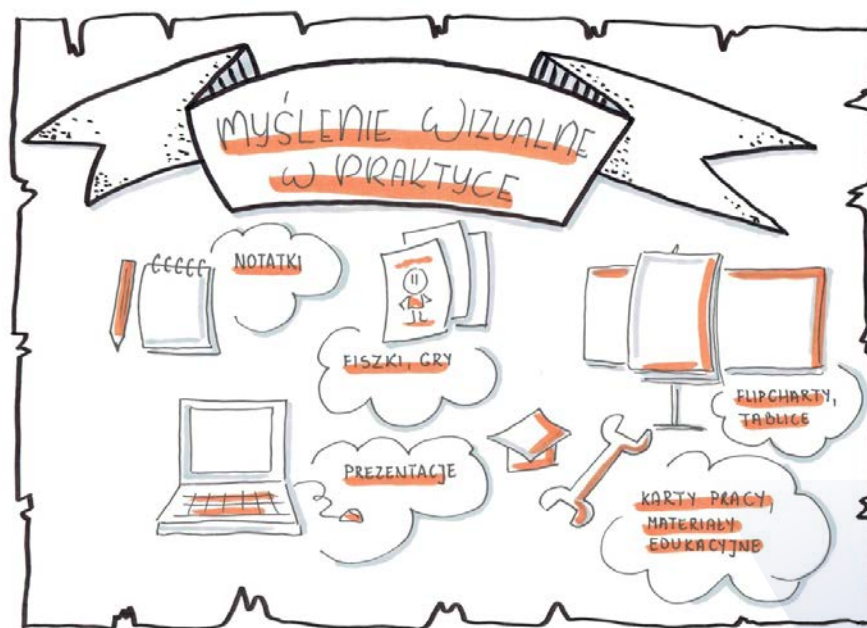
Jak tworzyć dobre notatki wizualne? Warto przygotować swój bank ikon/słownik, dzięki któremu pokategoryzujesz ikony do ważnych elementów notatek. Jeżeli jesteś nauczycielem biologii, to pewnie przyda Ci się bank ikon związanych z roślinami, zwierzętami, itp. Matematyk będzie miał inne potrzeby, jemu bardziej przydadzą się rozbudowane elementy wizualne, jak strzałki, ramki.

Warto więc, wybrać to co jest dla nas najbardziej potrzebne.

Myślenie wizualne jest wykorzystywane w różnych obszarach, np.:

- w edukacji,
- w biznesie,
- podczas szkoleń,
- lekcji,
- zajęć z dziećmi,
- webinarów,
- kursów,
- burz mózgów,
- wyznaczania celów, planowania,
- prezentacji,
- spotkań,
- w codziennym życiu.

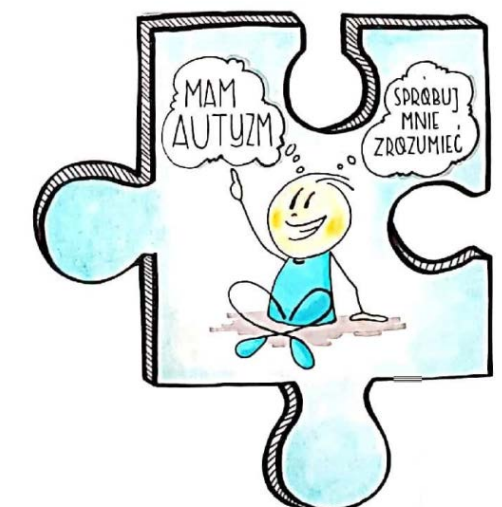

Jakie zalety ma myślenie wizualne?

Za pomocą prostych schematów, ikon, strzałek, kolorów, wzorów rysowania człowieka, cieniowania można rysować zrozumiałe notatki, flipcharty.

Wrzucaj rysunki do swoich notatek tak często, jak to tylko możliwe! *Moje przykłady...*

Najpopularniejsze przejawy myślenie wizualnego:

- **Sketchnoting** – czyli notatki rysunkowe. Można wykonywać je w pracy, w domu, podczas zabaw z dziećmi.
- **Graphic Recording** (GR) – czyli zapis wizualny – jest wielkoformatowym zapisem graficznym, który stanowi rysunkową esencję ze spotkania, konferencji, seminarium, zlotu czy szkolenia.
- **Graphic Facilitation** (GF) – czyli facylitacja wizualna – jest zobrazowaniem graficznym tego, co dzieje się w trakcie spotkań, seminariów, warsztatów, konferencji.
- **Explainer videos**, to po prostu filmy, które coś wyjaśniają.
Filmy tego typu mogą prezentować działanie danej organizacji, produktu czy usługi. Często wykorzystuje się je jako podsumowanie i prezentowanie wyników badania lub projektu. Zwykle przekazowi wizualnemu towarzyszy głos lektora lub napisy.

Notowania możesz uczyć się z Internetu, podczas szkoleń, warsztatów. Inspiracje znajdują się także wokół nas, np. na ulicach, plakatach, w reklamach, na murach, nadrukach. Wszędzie tam, gdzie pojawia się obraz. Rysowanie może być proste. Jeśli masz wątpliwości, zainspiruj się i zajrzyj na następujące strony:

- AGATA JAKUSZKO - You Tube – tu znajdziesz filmy jak prowadzić "Bujo" skutecznie notować oraz bank ikon
- drawthewords – Instagram – tu zobaczysz jak prosto rysować
- www.drawthewords.com – tu poczytasz na blogu o sketchnotingu
- Skuteczne Rysowanie PAULINA ŚWIĘTEK – You Tube – kanał dla fanów myślenia wizualnego tu min. Jak tworzyć flipcharty, które przykuwają uwagę, jak tworzyć notatki wizualne
- <http://agatabaj.pl/> - AGATA BAJ - mapy myśli, rozwojowa mozaika
- Siła myślenia wizualnego – ELA CURYŁO – tu ogromny bank ikon
- <https://www.klaudiatolman.pl/> - KLAUDIA TOLMAN – tu również o myśleniu wizualnym
- <https://centrumhalama.pl/> - tu poznasz cudowne kwadraciaki.

„Bez względu na to, jak duże odnosimy sukcesy, rzadko w pełni wykorzystujemy naszą zdolność myślenia, odkrywania i poznawania. Myślenie wizualne pozwala nam odkryć moc naszego umysłu”.

Opracowanie:

Anna Szczepańska

Pedagog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Polkowicach

Literatura:

- <https://www.mysleniewizualne.pl>
- materiały szkoleniowe „14 dniowy kurs podstawy myślenia wizualnego” P. Świętek
- K.Jóźwik „Myślenie wizualne – skuteczna komunikacja”
- A.Baj „Myślografia”
- <https://www.klaudiatolman.pl/>
- <https://natemat.pl/>
- własne materiały i opracowania

Dziecko i muzyka

Muzyka może wprowadzić w relaks, obudzić siły witalne, przywołać wspomnienia, a nawet zmniejszyć odczuwanie bólu. Dzięki temu może być stosowana jako narzędzie terapeutyczne.

Muzyka ma bardzo duży wpływ na rozwój fizyczny, umysłowy i emocjonalny. Uwrażliwia malucha na otaczający go świat oraz pobudza wyobraźnię. Spokojna muzyka uspokaja i ułatwia zaśnięcie, żywsza bardziej energiczna powoduje, że dziecku przybywa energii do działania. Muzyka i śpiew wspomagają rozwój mowy u dzieci. Pogodne dźwięki zachęcają do zabawy i ćwiczeń. Dziecko tańcząc w rytm muzyki, trenuje i poprawia koordynację ruchową.

DZIECKO I MUZYKA:

- Badania dowodzą, że już od szóstego miesiąca życia płód ludzki jest zdolny do przetwarzania dźwięku, który stymuluje również błędnik odpowiedzialny za właściwe napięcie mięśniowe, tak ważne dla prawidłowego rozwoju ruchowego dziecka. Podstawowym dźwiękiem, który dociera do płodu jest rytm bicia serca i pulsujący rytmicznie przepływ krwi w układzie krwionośnym matki.
- Kiedy rodzice kołyszą malutkie dzieci lub miarowo je poklepują, u dziecka zaczyna rozwijać się umiejętność wyczuwania i korzystania z rytmu.
- Dziecko nawiązuje świadomy kontakt z muzyką około 2–3 roku życia, w tym czasie muzyka i ruch odgrywają bardzo ważną rolę w jego życiu.
- Dziecko 3 – letnie – wyraźnie reaguje z zainteresowaniem na muzykę, próbuje śpiewać lub już śpiewa.
- Dziecko 4 – letnie – śpiewa piosenki, chętnie eksperymentuje z dźwiękiem na przykład na klawiaturze czy też innych instrumentach perkusyjnych, lubi zabawy ze śpiewem, opowiada o ulubionych piosenkach i utworach instrumentalnych.
- Dziecko 5 – letnie – wystukuje rytmy muzyczne i uczy się łatwych melodii na instrumentach, chętnie tańczy.
- Dziecko 6 – letnie – w tym okresie wyraźnie kształtuje się słuch melodyczny, dzieci w tym wieku preferują audycje radiowe czy telewizyjne z tłem muzycznym.

Muzyka kształtuje pamięć aktywną, podzielność uwagi, twórczą wyobraźnię oraz kompetencje poznawcze: od spostrzegania, poprzez klasyfikowanie do ocen estetycznych. Inne funkcje muzyki związane są z rozwojem samodzielności myślenia, zaspokajaniem potrzeby ekspresji, jak również wpływają na zdolności komunikacyjne. Muzyka także tworzy świat przeżyć, kształtuje emocjonalność i wrażliwość.

DZIAŁANIE MUZYKI NA MAŁE DZIECI

W zależności od tempa, głośności oraz linii melodycznej, wyszczególnić można dwa rodzaje muzyki: uspokajająco-relaksacyjną oraz aktywizującą. Każdy z tych rodzajów ma określony wpływ na organizm:

Muzyka uspokajająco-relaksacyjna (może być łączona z dźwiękami natury)

- ma korzystny wpływ na układ oddechowy (powoduje zwolnienie i pogłębienie oddechu)
- zwalnia akcję serca
- obniża ciśnienie tętnicze
- zmniejsza napięcie mięśniowe

- zwalnia przemianę materii
- zwiększa wydalanie soku żołądkowego i poprawia perystaltykę jelit
- wywołuje spokój ducha
- redukuje poziom lęku
- poprawia komunikację międzyludzką
- muzyka do ćwiczeń oddechowych zmniejsza opory w drogach oddechowych, jednocześnie dotleniając mózg
- sprzyja wykonywaniu ćwiczeń rozciągających mięśnie
- ułatwia wykonywanie spokojnego ruchu
- tworzy atmosferę dobrą do odpoczynku, relaksu i snu

Muzyka aktywizująca (opiera się na biologicznym rytmie pracy serca 120/140 uderzeń na minutę)

- wywołuje radość
- pobudza do działania
- wzmacnia poczucie siły
- podwyższa samoocenę
- z czasem powoduje, że oddech staje się miarowy i rytmiczny
- normalizuje lub podnosi napięcie mięśniowe
- przyspiesza bicie serca
- podnosi ciśnienie tętnicze
- przyspiesza przemianę materii
- pobudza do aktywności fizycznej
- poprawia rytmizację
- wzmacnia koordynację
- uruchamia tanecznie i integruje ruchowo

MUZYKOTERAPIA

Muzyka – w odróżnieniu od innych rodzajów sztuki – trafia do człowieka bez konieczności przeprowadzania analizy intelektualnej jej treści. Potwierdza to obserwacja dzieci z głębokim upośledzeniem, które w sposób wyraźny, często bardzo żywo reagują na muzykę, bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach rytmiczno – muzycznych.

Muzyka zastosowana jako środek terapeutyczny, stwarza możliwość oddziaływania nie tylko na wybrane sfery rozwoju człowieka i obszary jego funkcjonowania, ale oddziałuje na człowieka jako jedność ciała, umysłu. Jest ona jednym z niewerbalnych sposobów wyrażania siebie. Daje możliwość odbioru miłych i przyjemnych doznań. Może być źródłem kreatywnych zachowań człowieka, inspiracji twórczych. Pomaga w nawiązywaniu kontaktu ze światem, z innymi ludźmi. Przewycięża smutek i monotonię, daje radość i siłę do pokonania słabości i lęku.

Główne formy muzykoterapii:

- **receptywna** – słuchanie muzyki, polega na „wysłuchiwaniu celowo i odpowiednio dobranych utworów muzycznych w sposób swobodny lub zadaniowy
- **aktywna** - wykorzystywanie instrumentów oraz śpiewanie

Zastosowanie muzykoterapii – efekty tej metody

W trakcie muzykoterapii nie uczy się gry na instrumentach. Ideą jest wielosensoryczne doświadczanie i odkrywanie brzmienia, wibracji, nowych struktur oraz ciała i przestrzeni. Uczestnik terapii intuicyjnie lub/i poprzez naśladownictwo zaczyna grać na instrumentach, śpiewać, tańczyć. Powoli muzyka i inne sztuki mogą stać się niewerbalnym środkiem komunikacji ze sobą samym jak również z innymi ludźmi.

Muzykoterapia Integralna - jako jeden z rodzajów oddziaływań terapeutycznych w indywidualnej pracy z dzieckiem polega na wielosensorycznym odbiorze muzyki i dźwięków, pracy ze świadomością ciała oraz elementami arteterapii. Bazuje ona głównie na muzyce instrumentów naturalnych i archaicznych.

PROPOZYCJE UTWORÓW MUZYCZNYCH

Muzyka na poprawę nastroju:

- **G. Gershwin, „Błękitna rapsodia”**, https://www.youtube.com/watch?v=UfCzt6_zGdw
- **M. Ravel, „Bolero”** <https://www.youtube.com/watch?v=mhhkGyJ092E>
- **P. Czajkowski, Walc „Śpiąca królowna”, „Jezioro łabędzie”**
<https://www.youtube.com/watch?v=C7ocJ5BQQKk>
<https://www.youtube.com/watch?v=E5RjqtBY1mk>
- **M. Rimski-Korsakow, „Szeherezada”, cz. II i IV** <https://www.youtube.com/watch?v=FiZcAOkrN4>
- **W.A. Mozart, serenada G-dur, „Eine Kleine Nachtmusic”**
cz. I <https://www.youtube.com/watch?v=nPbxIT9W1AY>

Muzyka na poprawę koncentracji:

- **A. Vivaldi, „Cztery pory roku”, koncert C-dur na mandolinę**
<https://www.youtube.com/watch?v=DNwltX385Us>
<https://www.youtube.com/watch?v=aXBWrNN64z8>
- **J. S. Bach, koncert G-dur** <https://www.youtube.com/watch?v=CvgIW3KNSsQ>
- **koncert F-dur na harfę** <https://www.youtube.com/watch?v=Ay1hyj8Lo00>
- **W.A. Mozart, Sonata D-dur na dwa fortepiany** <https://www.youtube.com/watch?v=tq1rZXzjP-l>
- **J. Pachelbel Canon D - dur** <https://www.youtube.com/watch?v=OFFYGoVstgc>

Muzyka wyciszająca, relaksująca dla dzieci

- **www.lulanko.pl** https://www.youtube.com/channel/UC6fQYeU_u2emBM2l2GOiLqA

Opracowała: Zuzanna Górską
logopeda, terapeuta integracji sensorycznej
Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Polkowicach
zdjęcia: zbiory własne

O zaburzeniach odżywiania u dzieci z autyzmem

Według Hanny Olechnowicz „Dzieci autystyczne wykazują uporczywe i często niezrozumiałe idiosynkrazje bądź upodobania wobec szczególnych potraw. Nowe potrawy mogą wyzwać lęk”. Zdaniem Agnieszki Lemańskiej dzieci z autyzmem prezentują nietypowe zachowania związane z jedzeniem, które można opisać jako manieryzmy, schematyzmy i rytuały.

„Największe problemy były z jedzeniem. Jadła bardzo mało, bardzo długo i często. Najlepiej przyswajała jedzenie z butelki, musieliśmy jej prawie wszystko przecierać na papkę. Po prostu nie umiała gryźć ząbkami. Nie lubiła żadnych owoców i warzyw. Rozmazywała kał, gdzie się tylko dało. Nie lubiła klusek, ziemniaków, niczego, co było miękkie. Przymusowo połykała w całości całe kęsy. Nie lubiła niczego, co jest czerwone. Po rozpoczęciu kuracji od nauki jedzenia zaczęła dochodzić do większej równowagi psychicznej. Zaczęła jeść więcej potraw – oczywiście sama. Wpłynęło to na jej lepsze samopoczucie, mniej płakała i szukała kontaktu. Teraz robi postępy. Je prawie wszystko.”

„W sierpniu przez dwa tygodnie nie jadł nic a my przygotowywaliśmy mu różności, aż w końcu zasmakował w budyniu i tak już został na tym budyniu osiemnaście miesięcy. Nic, tylko budyń, herbata i ciastka, ale tylko kruche.”

Na pięćdziesiąt jeden listów zawartych w opracowaniu Magdaleny Grodzkiej-Gużkowskiej, których autorami są rodzice i (rzadziej) rodzeństwo dzieci autystycznych – w zaledwie kilku **nie pojawia** się opis problemów, zaburzeń, dziwactw związanych z jedzeniem.

WYBIÓRCZOŚĆ POKARMOWA

„Wybiórczość pokarmowa to specyficzny i trwały wzorec zachowania polegający na odmawianiu spożywania pokarmów, które nie należą do grupy preferowanej przez dziecko.” (M. Baj-Lieder, 2017). Dzieci, które prezentują wzorec wybiórczego jedzenia, najczęściej bywają charakteryzowane następująco: kapryśny niejadek, odmawia jedzenia, nie chce jeść samodzielnie, dławi się, miewa odruch wymiotny, wypluwa, nie potrafi żuć, bawi się jedzeniem. W konsekwencji – najbliższe otoczenie dziecka przeżywa frustrację, skupia nadmierną uwagę na problemach dziecka i doprowadza tym samym do eskalacji problemu. Uwarunkowania wybiórczości pokarmowej mogą być wielorakie – organiczne, motoryczne, behawioralne, sensoryczne i środowiskowe. Bywa, że do wybiórczości pokarmowej prowadzą negatywne (wręcz traumatyczne) doświadczenia lub błędy w kształtowaniu właściwych nawyków żywieniowych. Najczęściej przyczyny wybiórczości pokarmowej u dziecka z autyzmem tkwią w modelu funkcjonowania sensorycznego lub w znacznie ograniczonej elastyczności w zachowaniu.

NEOFOBIA POKARMOWA

Neofobia pokarmowa (żywieniowa) oznacza lęk przed jedzeniem, próbowaniem nowych potraw. Dzieci neurotypowe w wieku 2-3 lat mogą przeżywać tzw. rozwojową neofobię pokarmową i zazwyczaj te trudności ustępują dość szybko. Dziecko autystyczne lęka się wielu zjawisk; większość bodźców postrzega jako nieznane czyli niebezpieczne. „Dziecko autystyczne nie przyzwyczaja się. Upośledzona jest habituacja.” (H. Olechnowicz, 2004). Zdaniem wspomnianej autorki – dziecko z autyzmem żyje w stanie chronicznego lęku, co powoduje, że nie rozwija się (lub jest poważnie ograniczona) jego zdolność do poznawania rzeczywistości, a więc także składników pożywienia.

SENSORYCZNE AWERSJE POKARMOWE

Zaburzenia modulacji sensorycznej (nadreaktywność, podreaktywność i poszukiwania sensoryczne), obok zaburzeń dyskryminacji sensorycznej i zaburzeń motorycznych na bazie sensorycznej tworzą wzorce zaburzeń przetwarzania sensorycznego. Kryteria diagnostyczne sensorycznej awersji pokarmowej są następujące:

- Współwystępuje z innymi sensorycznymi zaburzeniami.
- Dziecko niechętnie próbuje nieznanych pokarmów, ale bez problemów zjada to, co toleruje.
- Odmowa jedzenia nie jest spowodowana traumatycznymi przeżyciami lub bólem związanym np. z połykaniem.
- Odmowa jedzenia pewnych produktów nie jest związana z alergiami pokarmowymi i czynnikami medycznymi.
- Dziecko konsekwentnie odmawia jedzenia potraw ze względu na ich smak, teksturę, temperaturę i zapach – przynajmniej przez miesiąc.
- Dziecko grymasi, wypluwa pokarm, dławi się, ma odruch wymiotny, wymiotuje. Po reakcjach awersyjnych dziecko odmawia jedzenia, nie chce również jeść pokarmów o podobnym kolorze, wyglądzie, zapachu. Konsekwentnie rezygnuje z całych grup produktów (np. warzyw). Odmawia spróbowania pokarmu, który przypomina pokarm wywołujący reakcje awersyjne.
- Odmowa przyjmowania pokarmów pojawia się w trakcie wprowadzania nowego lub innego rodzaju pokarmu (np. napój tylko w konkretnym smaku, pokarmy wyłącznie kruche).

WYBRANE STRATEGIE POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZABURZEŃ ODŻYWIANIA U DZIECI Z AUTYZMEM

Jedzenie, odżywanie się jest jedną ze sfer, w których dziecko autystyczne doświadcza wielu trudności i prezentuje niewłaściwe (uwarunkowane deficytami rozwojowymi) wzorce zachowań. M. Baj-Lieder podaje następującą kolejność działań terapeutycznych (wg STEPS+ K. Rowell i J. McGlothlin):

- obniżanie poziomu lęku i stresu (także u rodziców)
- tworzenie procedury/rutyny (m.in. przyjemne, rodzinne posiłki)
- budowanie umiejętności jak i czym karmić
- wzmacnianie umiejętności oromotorycznych i sensorycznych
- stopniowe wprowadzanie zmian
- proponowanie nowości w wersji „na miękko” (czyli np. zblendowany banan będzie lepiej tolerowany niż obrany ze skórki)
- powolne odczulanie: prezentacja nowej potrawy, namawianie do dotknięcia, potem posmakowania i kolejnym krokiem jest prośba o zjedzenie.

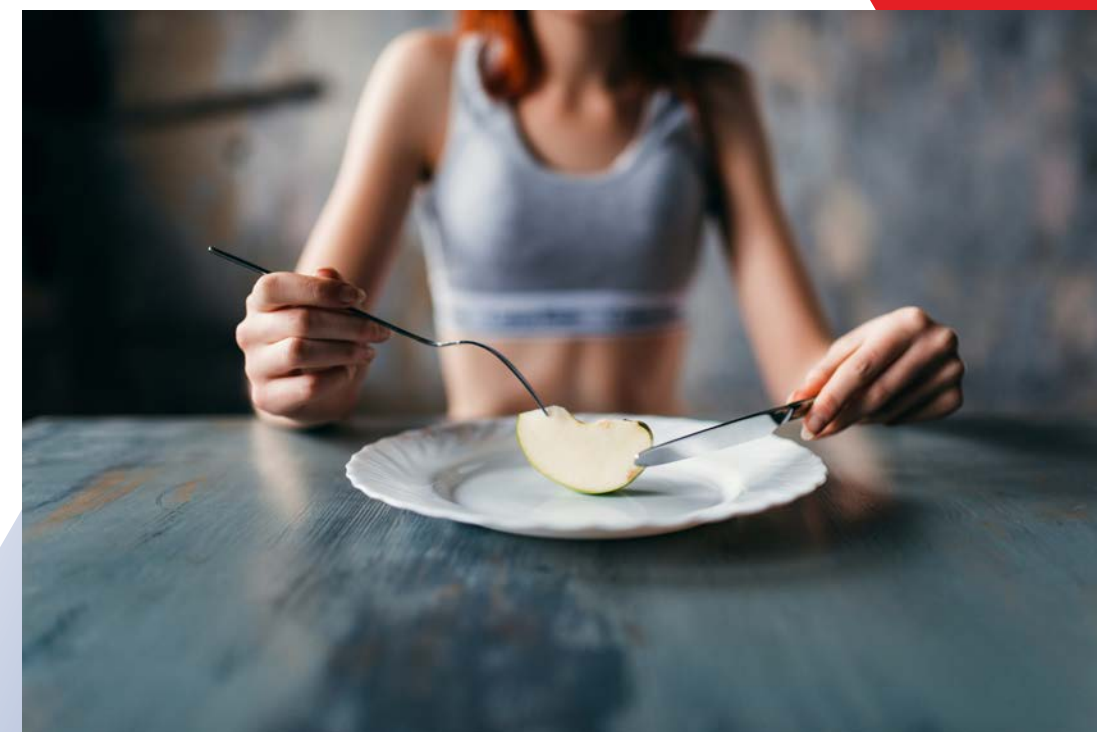
Konieczne jest cierpliwe wspieranie samodzielności dzieci w jedzeniu. Rodzice dzieci autystycznych, które wymuszały na nich karmienie, otrzymywali od M. Grodzkiej (w ramach pierwszych zaleceń terapeutycznych) wskazówki, by wytrwać w „nie karmieniu” do momentu, aż dziecko zacznie samo jeść. Z relacji rodziców wynika, że czasem głodówka dziecka trwała kilka dni i była dla nich doświadczeniem ekstremalnie trudnym a zarazem uwalniającym. Sukcesy w zakresie jedzenia torowały dzieciom z autyzmem drogę do kolejnych postępów rozwojowych. Zdaniem A. Lemańskiej głodówka bywa jedynym sposobem poradzenia sobie z wybiórczością pokarmową dziecka. Autorka zaleca również: angażowanie

dziecka w przygotowywanie posiłków – najpierw ustalanie menu, wspólne zakupy i wreszcie gotowanie. W ten właśnie sposób dziecko może budować poczucie sprawczości. Wskazane jest też takie łączenie produktów podczas posiłków, by smakołyk towarzyszył temu, czego dziecko nie lubi (w zmiennych proporcjach). Istotne jest wyznaczanie celów możliwych do osiągnięcia, bo sukcesów potrzebują zarówno dorośli jak i dzieci. Rodzice zaś stale powinni mieć na uwadze, że „w kuchni obowiązują te same zasady, co wszędzie: przejmij rolę przywódczą, stwórz pewne ramy działania, włącz w nie dziecko” (J. Juul, 2016). Spotkania przy stole sprzyjają budowaniu i pogłębianiu relacji międzyludzkich. Postępy w jedzeniu mogą zatem przyczynić się do uspołecznienia dziecka z autyzmem, gdyż nawet zajęcie miejsca przy stole jest „aktem czynnego podporządkowania się rytuałowi społecznemu” (H. Olechnowicz, 1999).

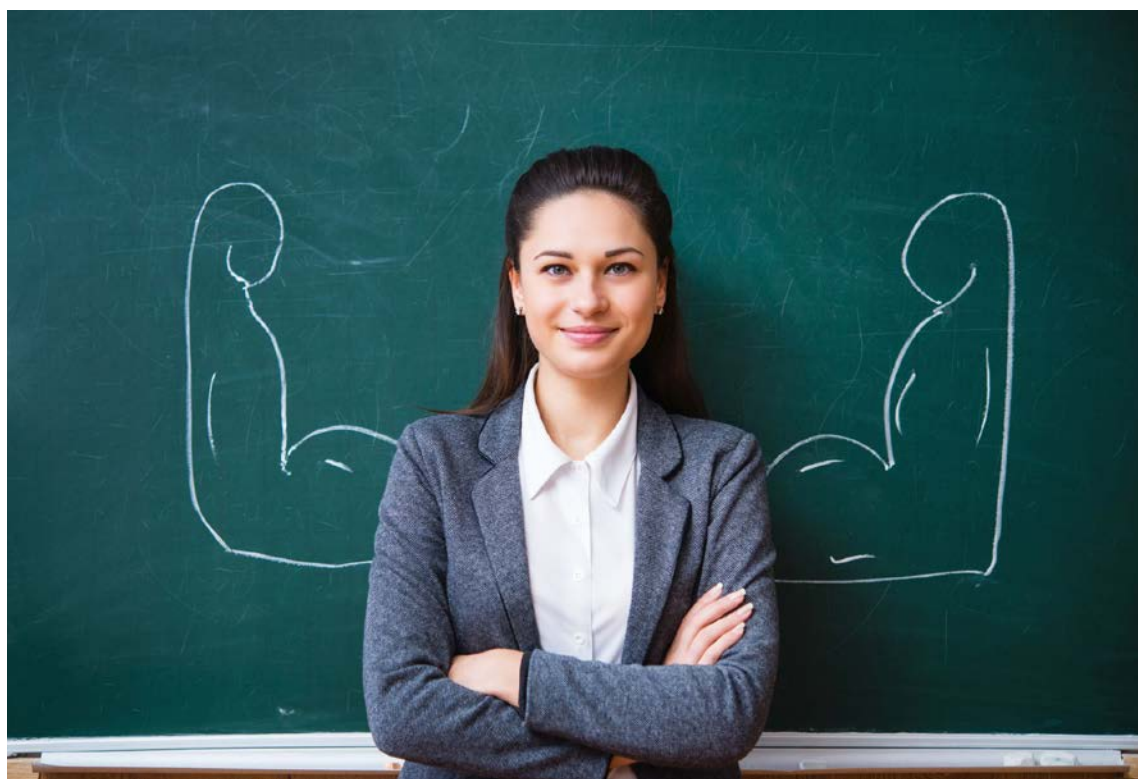
*Opracowała: Halina Furmann
logopeda, psychodietetyk Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Polkowicach*

Bibliografia:

- Baj-Lieder M. **Wybiórczość pokarmowa w ujęciu sensoryczno-motorycznym** w: Forum Logopedy nr 20 oraz materiały szkoleniowe, 2018
- Jabłonowska-Lietz B. **Neofobia żywieniowa – zaburzenie czy etap w rozwoju dziecka** www.ncez.pl (publikacja 2.10.2018 r., aktualizacja 26.10.2018 r.)
- Juul J. **Uśmiechnij się! Siadamy do stołu**, 2016
- Grodzka-Gużkowska M. **Płacz bez łez. Listy rodziców dzieci autystycznych**, 1995
- Lemańska A. **Autyzm a dieta** w: **Karmienie małego dziecka wyzwaniem dla rodzica i terapeuty**, 2020
- Olechnowicz H. **Jaskiniowcy zagubieni w XXI wieku**, 1999
- Olechnowicz H. **Wokół autyzmu**, 2004

Czynniki warunkujące jakość pracy nauczyciela

Podstawą zawodu nauczyciela jest bliski kontakt interpersonalny, zaangażowanie oraz emocje w relacjach z uczniami, ich rodzicami, kolegami i koleżankami w pracy oraz w kontaktach z przełożonymi. Wymienione czynniki decydują o specyfice pracy nauczyciela i przyczyniają się do tego, że jest trudna organizacyjnie i emocjonalnie, co skutkuje często występowaniem niekorzystnych zjawisk w postaci stresu czy wypalenia zawodowego. Ma to, oczywiście, wpływ na charakter i jakość pracy nauczyciela, na zaangażowanie w wykonywane obowiązki i jego postawę.

Nauczyciel trafiający do pracy w szkole tuż po studiach najczęściej jest pełen pasji i ambicji, charakteryzuje go otwarta postawa i życzliwość, zdarza się, że zarywa noce, aby przygotować i opracować materiały do pracy ze swymi uczniami na kolejny dzień, ma pozytywne podejście do pracy i obowiązków, odczuwa entuzjazm. Szkolna rzeczywistość powoduje jednak często, że przytłoczony liczbą zadań i obowiązków w swojej pracy staje się chaotyczny, mało decyzyjny i niesamodzielny. Bywa, że jako wychowawca nie radzi sobie z zadaniami i obowiązkami, co skutkuje brakiem skuteczności w rozwiązywaniu szkolnych problemów jego wychowanków. W efekcie taki nauczyciel wymaga ciągłej pomocy i wsparcia, szybko stresuje się i wypala zawodowo. W następstwie nieprawidłowo funkcjonuje w trzech sferach: emocjonalnej (targają nim negatywne emocje o znacznym natężeniu), poznawczej (źle myśli o swoim wyborze zawodowym i własnych kompetencjach) oraz interpersonalnej (jest źle nastawiony do uczniów, rodziców oraz innych osób, **z którymi spotyka się w kontekście zawodowym**). **Problem ten wg szacunków (zależnie od przyjętych kryteriów badawczych) dotyczy od 6 do 20% nauczycieli. Skala zjawiska nie jest więc mała.**

Sprawy nie ułatwia fakt występowania często licznych trudności w obszarze współpracy z rodzicami (brak zainteresowania lub jedynie powierzchowne i pobieżne zainteresowanie problemami swojego dziecka) oraz w częstych dysfunkcjach występujących po stronie tzw. przeciętnego ucznia, którego charakteryzuje rozbudowane własne ego, niski poziom wiedzy ogólnej, brak umiejętności (niechęć?) do twórczej pracy

i samodzielnego myślenia, wirtualno-konsumpcyjny charakter mentalny, świadomość społeczna często ograniczona jedynie do realizacji własnych celów i potrzeb oraz liczne sprężenia emocjonalne.

Dodatkowo niebagatelny wpływ na jakość pracy nauczyciela i jego zaangażowanie mają czynniki w postaci środowiska szkoły i występujących w niej relacji pracowniczych (dotyczy: tzw. otoczenia szkoły, organizacji pracy w niej, relacji pomiędzy współpracownikami oraz nadzorowi/pomocy ze strony dyrekcji). Wskazane obszary mają niebagatelny wpływ na relacje nauczyciel – uczeń oraz relacje nauczyciel/wychowawca – opiekunowie prawni ucznia.

Spore znaczenie ma także baza materialna w postaci wyposażenia szkoły oraz klas, to czy nauczyciel dysponuje własną salą lekcyjną, czy jest zmuszony do nieustannego „biegania” po szkole, liczba dyżurów oraz okienek, organizacja pracy zespołów problemowych i zadaniowych, prawidłowa organizacja i częstotliwość zebrań z rodzicami a także konsultacji.

Poprawie jakości pracy nauczycieli w ocenie ich samych mało sprzyjają notorycznie przeładowane programy nauczania, zmiany i „nieustające” reformy w połączeniu z odpowiedzialnością za zbyt dużą liczbę uczniów. Na jakość pracy nauczycieli wpływa także negatywny odbiór zawodu nauczyciela u części społeczeństwa oraz jego niskie zarobki (od stycznia 2021 tzw. najniższa krajowa – 2800 zł przy 2948 zł dla nauczyciela stażysty w szkole) przy stosunkowo wysokim nakładzie pracy. Tutaj „wina” leży po stronie ustawodawcy oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

„Wina” w obszarach braku wsparcia ze strony współpracowników i przełożonych w sytuacjach problemowych (tak edukacyjnych jak i wychowawczych), złych relacji pracowniczych w szkole (różnorodne powody), niewłaściwie zorganizowanych i przeprowadzanych form kontaktów nauczycieli z rodzicami, przebiegu rozmów indywidualnych, zebrań z rodzicami czy w samym zaangażowaniu rodziców w procesy edukacyjne leży solidarnie po stronie organu prowadzącego, dyrekcji szkoły, a także po stronie nauczycieli i rodziców. Jednak największy wpływ na jakość w relacjach nauczyciel – uczeń oraz nauczyciel – opiekunowie prawni ucznia ma organ prowadzący wraz z dyrekcją szkoły, poprzez narzędzia w postaci odpowiedniej organizacji pracy, również jej nadzoru.

Wypracowanie przez organ prowadzący i dyrekcję szkoły prawidłowych metod i zasad współpracy skutkuje brakiem „szumów” w kontaktach pracowniczych nauczyciela i tym samym ma wpływ na zbudowanie przez niego pozytywnych relacji z uczniami, ich rodzicami, współpracownikami. Decyduje także o jego pozytywnym nastawieniu, indywidualnym zaangażowaniu oraz skuteczności w rozwiązywaniu szkolnych problemów.

*Grzegorz Kochman
doradca metodyczny*

Trudny uczeń i zespół klasowy – diagnoza problemu i sprawna pomoc

Odczuwanie lub doświadczanie sytuacji jako problemu wyczerpuje zasoby wytrzymałości i narusza mechanizmy radzenia sobie z trudnościami. Ta zależność dotyczy w takim samym stopniu nas nauczycieli jako dorosłych jak i naszych uczniów. Jednak uczniom w odróżnieniu od osób dorosłych zdecydowanie trudniej jest poradzić sobie z powstałymi napięciami i ich negatywnymi skutkami, które mogą warunkować przeróżne problemy. Jeżeli uczeń przeżywający kryzys na czas nie otrzyma odpowiedniego wsparcia, pojawią się u niego zaburzenia w zachowaniu oraz w przeżywaniu emocji o długotrwałym i destrukcyjnym dla jego psychiki charakterze.

Praca w szkole z zespołem klasowym jest zawsze wyzwaniem dla nauczyciela. Pedagog musi sobie bowiem poradzić z wieloosobową grupą młodych ludzi często o bardzo zróżnicowanych możliwościach edukacyjnych, charakterach i odmiennym sposobie bycia i zachowania, nierzadko generowanym sytuacją domową i rodzinną. Nowy tzw. profil ucznia problemowego zmienił nam tym samym profil klasy trudnej. Obecnie nie jest już to uczeń czy też grupa uczniów o patologicznym zachowaniu i tzw. lekceważącym stosunku do obowiązku szkolnego ze środowisk zagrożonych patologią i destrukcją w zachowaniach społecznych. Oczywiście, tacy uczniowie nadal się zdarzają, jednak przeważa inny typ ucznia problemowego. Aktualnie to przede wszystkim uczeń z wycofaniem, zaburzeniami emocjonalnymi, stanami depresyjnymi bądź lękowymi, o niskim poczuciu własnej wartości, często z problemami zdrowotnymi bądź społecznymi lub też uczeń o rozbudowanym własnym ego, o silnej roszczeniowości. I właśnie z takimi uczniami w kategoriach trudnych zespołów klasowych jako nauczyciele spotykamy się na zajęciach szkolnych. Z uczniami lękliwymi, wycofanymi, w ekranach swoich telefonów poszukującymi bezpieczeństwa.

Dziecko przechodzące kryzys swoim zachowaniem daje jednak sygnały o trawiących go problemach. Co zatem powinno zaniepokoić nauczyciela i na co powinien on zwrócić uwagę podczas spotkań z dziećmi i młodzieżą? Uczeń z problemami to uczeń samotny w czasie przerw i niedopuszczany do grupy, jako ostatni jest wybierany do składów drużyn w grach zespołowych, w czasie przerw trzymający się blisko

nauczyciela lub osób dorosłych, mający problemy z głośnymi wypowiedziami na lekcjach, sprawiający wrażenie nerwowego i emocjonalnie niepewnego, wyglądający na sfrustrowanego i nieszczęśliwego, który dodatkowo łatwo ulega emocjom a sytuacjach emocjonalnych często płacze. To tylko niektóre sygnały dla nauczyciela, rodzica bądź opiekuna prawnego. Uważna obserwacja zachowań uczniów, umiejętność w budowaniu pozytywnych relacji z nimi może pomóc w dostrzeżeniu przez nauczyciela problemu dając mu tym samym szansę na skuteczne działania pomocowe, które przy sprawnych działaniach pomogą w opanowaniu zaistniałych trudności.

Skutki emocjonalne sytuacji kryzysowej dla ucznia:

- stres, strach i obawa,
- ciągłe poczucie zagrożenie,
- odczucie opuszczenia i braku wsparcia,
- doświadczenie izolacji,
- stałe uczucie napięcia lękowego,
- nadmierna emocjonalność (agresja, płacz, wycofanie),
- trudności z koncentracją uwagi,
- skargi na stan zdrowia,
- nikłe postępy w nauce.

Sytuacje kryzysowe w szkole stanowią zawsze wyzwanie dla nauczyciela. Uważna obserwacja zespołu klasowego i sprawne działanie z reguły ograniczają negatywne skutki problemu. Umiejętne zidentyfikowanie przez nauczyciela sytuacji kryzysowych połączone z umiejętnym identyfikowaniem uczniów problemowych, właściwa komunikacja z uczniem/uczniami prowadzona w sposób nie pogłębiający kryzysu skutecznie doprowadzi do sprawnego i skutecznego rozwiązania zauważonych problemów bądź ich zminimalizowania.

Wskazania dla nauczycieli do pracy w sytuacjach kryzysowych to: sprawnie diagnozujcie problem/problemy, chroncie uczniów-ofiary, nigdy nie włączajcie w działania interwencyjne innych uczniów, zawsze stosujcie się do procedur i przepisów, pamiętajcie o zachowaniu dyscypliny pracy, problemy załatwiajcie hierarchicznie przy współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcami, pedagogiem, psychologiem i dyrektorem szkoły. Dodatkowymi czynnikami pomocnymi w skutecznym rozwiązaniu sytuacji kryzysowych jest pozytywna i przyjazna atmosfera, wzajemne zaufanie (uczeń/rodzice/środowisko szkolne), jasne określenie zadań i kompetencji, dobra znajomość społeczności szkolnej oraz środowiska lokalnego.

*Grzegorz Kochman
doradca metodyczny*

TO SIĘ WYDARZYŁO

Warsztaty z muzykoterapii z rodzicami i ich dziećmi z potrzebami kształcenia specjalnego za nami w Przedszkolu Miejskim Nr 6 w Polkowicach

W ubiegłym roku szkolnym tj. 07.03.2020r w naszym przedszkolu odbyły się po raz pierwszy warsztaty z muzykoterapii pt. „Mama, Tata, Ja – i Pani Muzyka”, które poprowadziła Pani Ludmiła Fabiszewska. W sobotnie przedpołudnie do przedszkola przybyli zaproszeni mali goście wraz ze swoimi rodzicami. Mali uczestnicy bardzo chętnie włączali się w prezentowane zabawy muzyczne, masażyki relaksacyjne oraz energiczne tańce z wykorzystaniem różnorodnych rekwizytów jak np.: chusty, packi oraz świeczki na baterie, które cieszyły się największą atrakcją podczas zajęć przy zgaszonym świetle. Dzieciom tak się spodobały że dostały je w prezencie od p. Ludmiły.

W trakcie warsztatów częstowaliśmy się kawusią i pysznym ciastem upieczonym specjalnie na to wydarzenie przez nasze panie kuchareczki, za które bardzo dziękujemy. Organizatorem całej inicjatywy była p. Edyta Wojtowicz zapraszając do współpracy nauczycieli specjalistów naszego przedszkola. Spotkanie przebiegło w miłej i ciepłej atmosferze. Celem spotkania była wzajemna wymiana doświadczeń między rodzicami, wsparcie, oraz chęć pobycia razem. Myślę że spotkanie to wpisze się w harmonogram działań na kolejny rok szkolny po pozytywnych reakcjach rodziców. Na zakończenie każdy uczestnik otrzymał pamiątkowy certyfikat oraz komplet scenariuszy z przykładami zabaw wraz podkładem muzycznym. W imieniu organizatora serdeczne podziękowania za znalezienie chwili dla nas w te sobotnie przedpołudnie i spędzenie go właśnie w naszym przedszkolu.

A poniżej – krótka fotorelacja z tego wydarzenia.

Tekst i zdjęcia: mgr Edyta Wojtowicz

Konkurs plastyczny on-line w Przedszkolu Miejskim nr 6 w Polkowicach

W naszym przedszkolu w miesiącu majowym w czasie pandemii został zorganizowany konkurs plastyczny w formie on-line pt. „Biało -czerwone drzewo dobra” w ramach projektu **Piękna nasza Polska cała**. Stało się to już tradycją że w naszej placówce, w kolejnym roku szkolnym podejmujemy działania z zakresu edukacji patriotycznej i realizujemy tak ciekawy projekt. Konkurs skierowany był do rodziców i ich dzieci. Mimo tak trudnego czasu jaki nas dotknął z powodu nauczania zdalnego realizacja konkursu przybrała nową formę przy wsparciu nowych technologii. Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem, rodzice wraz z dziećmi wykonali pracę plastyczną a po wykonaniu zdjęć przesłali na wskazane adresy e-mail do koordynatora konkursu. Dzieci tym samym przybliżyły sobie tematykę patriotyczną świąt majowych, rozwijały kreatywność i wrażliwość estetyczną. Zapoznały się również nowościami technologii cyfrowej. Właśnie przy użyciu nowoczesnych rozwiązań nastąpiło również jego rozstrzygnięcie. Użyto aplikacji Messenger specjalnie na ten cel utworzonej grupy nauczycieli (zdalnie Pm6). W ten sposób umożliwiło to oddanie głosu w postaci „łapki w górę” i zaangażowanie całego grona pedagogicznego, jako jury na wcześniej umieszczone zdjęcia konkursowe. Nagrodzone zostały te prace, które otrzymały najwięcej łapek w górę :). Była to fantastyczna zabawa i niecodzienne doświadczenie, gdyż w dobie koronawirusa udało nam się realizować wcześniej zaplanowane działania. Bardzo dziękujemy za tak liczne prace i zaangażowanie.

Poniżej zapraszamy na fotorelację z tego przedsięwzięcia.

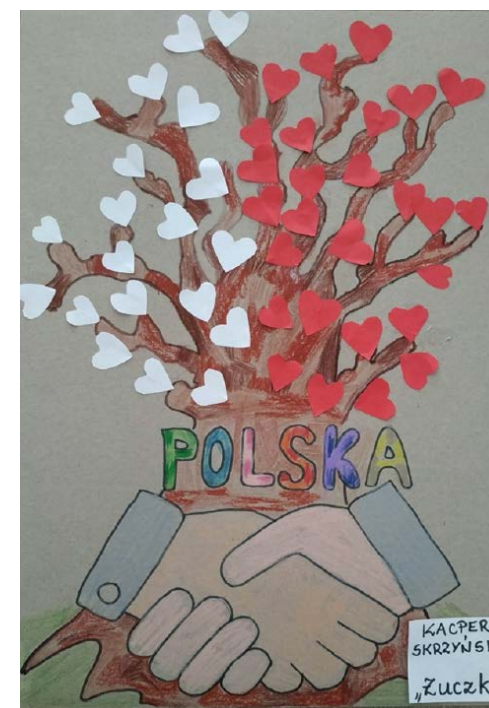
– I miejsce –

– II miejsce –

– III miejsce –

– wyróżnienie –

– wyróżnienie –

– wyróżnienie –

– wyróżnienie –

Autor tekstu i zdjęć:
nauczyciel przedszkola
mgr Edyta Wojtowicz

INTERESUJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Droga i podróż przez świat zmysłów... – wspomagamy rozwój polkowickich przedszkolaków

W Przedszkolu Miejskim nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi w Polkowicach rozpoczęliśmy realizację kolejnego projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej pod nazwą „Podróż do świata zmysłów. Wspomaganie rozwoju polkowickich przedszkolaków”. Inspiracją do jego utworzenia były zbadane potrzeby w zakresie kształcenia specjalnego w naszej placówce. Rokrocznie coraz większym wsparciem terapeutycznym obejmujemy dzieci posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz różnego rodzaju opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej. Dzięki tego typu działaniom możemy systematycznie poszerzać ofertę edukacyjno-terapeutyczną względem naszych podopiecznych.

Realizowany projekt jest kontynuacją poprzedniego projektu „Droga do świata zmysłów...”, w ramach którego w przedszkolu utworzono salę Integracji Sensorycznej oraz przeszkolono w zakresie tej terapii nauczycieli. Ponadto zorganizowano w placówce zajęcia dogoterapii, które z sukcesem nadal realizujemy z udziałem uroczego psa Marleya pod czujnym okiem naszej psycholog.

Obecny projekt to kolejne ciekawe pomysły, które pomogą naszym specjalistom bardziej wszechstronnie planować i wdrażać terapię wychowanków przedszkola. Wśród głównych zamierzeń jest utworzenie Sali Doświadczania Świata, tzw. Snoezelen. Metoda ta pochodzi z Holandii i skupia się na kontrolowanej integracji bodźców wzrokowych, słuchowych, węchowych, smakowych i dotykowych w specjalnie zaaranżowanej sali, wyposażonej w różnego rodzaju urządzenia i przedmioty pobudzające zmysły. Sceneria takiego pomieszczenia sprawia magiczne wrażenie, sprzyja wyciszeniu i odprężeniu przy spokojnej grze światłem, delikatnej muzyce oraz przyjemnym zapachu w tle. Relaks osiągany w takich warunkach sprzyja lepszemu odbieraniu i przetwarzaniu bodźców płynących z zewnątrz przez podopiecznych. Terapię tą metodą można prowadzić wobec pełnosprawnych oraz niepełnosprawnych bez względu na stopień niepełnosprawności.

Kolejnym działaniem, jakie możemy w ramach wskazanego projektu zaproponować naszym przedszkolakom to zajęcia hipoterapii. Przy realizacji tego przedsięwzięcia nawiązaliśmy współpracę ze Stowarzyszeniem „Równi sobie”, które mieści się w Bieńkowie. Dzięki temu w uroczej okolicy, na łonie natury dzieci mogą odbywać terapię w kontakcie z żywym zwierzęciem. Hipoterapia jest niezwykle

skuteczną metodą rehabilitacji ruchowej, a korzyści płynące z uczestnictwa w niej obejmują także inne aspekty rozwoju dzieci. Prócz wzmocnienia mięśni, regulacji napięcia, czy poprawy koordynacji i równowagi, zajęcia z koniem mają bardzo duży wpływ na psychikę najmłodszych, ich rozwój emocjonalny i społeczny.

Powyższe pomysły to tylko część naszych zamierzeń. Do dyspozycji dzieci mamy jeszcze dodatkowe zajęcia muzyczne, a także urozmaicenie codziennych aktywności w działania z robotami edukacyjnymi i innymi ciekawymi pomocami dydaktycznymi. Pozyskane środki przeznaczyliśmy ponadto na podniesienie kwalifikacji naszych nauczycieli, doposażenie przedszkola oraz pomoc asystenta dla dzieci niepełnosprawnych.

Realizację projektu „Podróż do świata zmysłów. Wspomaganie rozwoju polkowickich przedszkolaków” traktujemy jako nasz duży sukces, który przekłada się na poszerzenie oferty przedszkola nie tylko w zakresie terapii niepełnosprawnych podopiecznych. Większe kompetencje kadry pedagogicznej to również lepsze możliwości diagnostyczne i skuteczniejsze wszechstronne działania specjalistyczne, które możemy zaoferować naszym wychowankom.

*Magdalena Jedlecka – dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 6
z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi w Polkowicach*

Code for Green w Polkowicach

Autor, Fundacja Forum Inicjatyw Społecznych: Logo programu Code for Green.

Szacuje się, że w związku z rozwojem technologii zwłaszcza w zakresie ICT, nie znamy obecnie 40% zawodów przyszłości. Wiemy też, że zmiany środowiskowe wywołane przez człowieka kolejno w ciągu 11 (do 2030), a następnie 20 lat (2050) stanowiąc będą jeden z kluczowych elementów dalszego rozwoju ludzkości. Gros zawodów, a zwłaszcza praktycznych umiejętności będzie powiązanych więc z innowacyjnymi technologiami oraz w zależności od obecnego zaangażowania w ochronę środowiska, albo ze zrównoważonym środowiskowo rozwojem, albo z działaniami, które zmuszą ludzkość do adaptacji do zmian środowiskowych, nad którymi nie będziemy w stanie mieć kontroli. Edukacja w zakresie technologii i programowania nie odpowiada na współczesne potrzeby i nadchodzące wyzwania. Do tej pory nie wprowadzono systemowych rozwiązań, które nauczałyby, jak integrować obszary, które stanowiąc będą wyzwania przyszłości – środowiskowe, społeczne i technologiczne. Dlatego powstał CODE FOR GREEN – program, który przygotowuje młodych do tego, by dzięki zdobytym umiejętnościom oraz chęci ich dalszego rozwijania w przyszłości mogli rozwiązywać problemy środowiskowe z wykorzystaniem technologii i programowania. To program rozwoju zawodowego, ale również program, który ma pomóc wzbudzić

oraz ugruntować w młodych ludziach poczucia odpowiedzialności za własne działania wobec środowiska i przyszłych pokoleń. CODE FOR GREEN jest autorskim programem Fundacji Forum Inicjatyw Społecznych. Finansowany jest ze środków fundacji terre des hommes oraz Volkswagen Belegschaftsstiftung.

CODE FOR GREEN łączy rozwój kompetencji XXI wieku, w tym kompetencji cyfrowych z tematem ochrony klimatu i zrównoważonego rozwoju. Program umożliwi zdobycie przez młodzież w wieku 13-17 lat umiejętności XXI wieku, w tym umiejętności cyfrowych, które pozwalają na realizację celów zrównoważonego rozwoju oraz przeciwdziałania zmianom klimatu. Ponadto Code for Green rozwija umiejętności miękkie: inicjatywność, kreatywność, współodpowiedzialność, empatię, współpracę niezbędne w przyszłych zawodach. Zwiększa zainteresowanie młodzieży, w tym min. 40% dziewcząt, kierunkami kształcenia w obszarze STEAM. Projekt adresuje wyzwania Agendy 2030 i Cele Zrównoważonego Rozwoju - Sustainable Development Goals.

W lokalizacjach programu powstają przy zaangażowanych szkołach innowacyjne pracownie CODE FOR GREEN, w których młodzież prowadzi badania naukowe, rozwija wiedzę i umiejętności związane z ochroną środowiska i klimatu, ochroną przyrody, zrównoważonym środowiskowo rolnictwem i turystyką, myśleniem i działaniem projektowym (m.in. w oparciu o metody design thinking) wykorzystując do tego technologię, a zwłaszcza programowanie (monitoring i przetwarzanie danych, aplikacje edukacyjne, game development).

CODE FOR GREEN wystartował w 2018 roku. Przez dwa lata w programie uczestniczyło 140 uczniów prowadzonych przez szkolnych koordynatorów przedmiotowych i wspieranych przez ekspertów z Politechniki Poznańskiej oraz Uniwersytetu Adama Mickiewicza. Pilotaż programu realizowany jest był we Wrześni w Samorządowej Szkole Podstawowej nr 6 i w Zespole Szkół Politechnicznych, w Kaczanowie w Samorządowej Szkole Podstawowej, w Poznaniu w Szkole Podstawowej nr 77 oraz Liceum Ogólnokształcącym nr 8, w Polkowicach w Szkole Podstawowej nr 3 oraz w Zespole Szkół im. Narodów Zjednoczonych Europy.

W grudniu tego roku ruszyła druga edycja innowacyjnego programu rozwoju kompetencji uczniów i nauczycieli. Dzięki udziałowi w programie dwie polkowickie placówki edukacyjne zyskały nowoczesne, przystosowane do organizowania zajęć badawczych pracownie.

Źródło własne: Uczniowie SP3 podczas zajęć w pracowni.

CODE FOR GREEN to nie są zwykłe zajęcia, uczniowie mimo pandemii pracują metodą projektową Design Thinking, w zespołach opracowują prototypy rozwiązań, programują i monitorują przyrodę lub klimat. O przyszłości i klimacie młodzież projektu może dyskutować podczas interesujących webinarów. Kolejne dwa lata zapowiadają się równie interesująco.

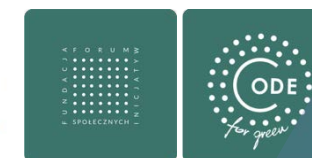
Bibliografia:

1. <https://www.facebook.com/Code-for-Green-w-SP3-w-Polkowicach-972697782935534/photos/pcb.1457768077761833/1457767987761842>
2. <https://www.facebook.com/FundacjaForumInicjatywSpolecznych>

Opracowała:
Adriana Ciupka, doradca metodyczny

terre des hommes
Help for Children in Need

VOLKSWAGEN
Belegschaftsstiftung

Pracownia plastyczna to miejsce cudów

Pracownia plastyczna w szkole. Miejsce, w którym każdy uczeń może realizować się twórczo. Jakie to szczęście, że skończyły się czasy, kiedy na zajęciach plastyki uczniowie mieli do dyspozycji tylko kredki, farby i bloki. Oczywiście nie umniejszam tym środkom wypowiedzi artystycznej, ale ciekawiej jest, kiedy takie spotkania są urozmaicone. Można odkrywać techniki hobbystyczne, czy rzemieślnicze. Można też odkrywać swoje możliwości. Ale przede wszystkim dobrze się bawić.

W jednej szkole pracownia malarstwa, pracownia papieroplastyki, pracownia wikliniarska, pracownia batiku, pracownia witrażu, pracownia ceramiki? Czy to w ogóle jest możliwe? I to nie w szkole plastycznej? Tak, możliwe. Te wszystkie pracownie działają w Szkole Podstawowej nr 4 w Polkowicach, w sali 216. Uczniowie poznają tajniki technik artystycznych bardzo trudnych, czasochłonnych i ciekawych.

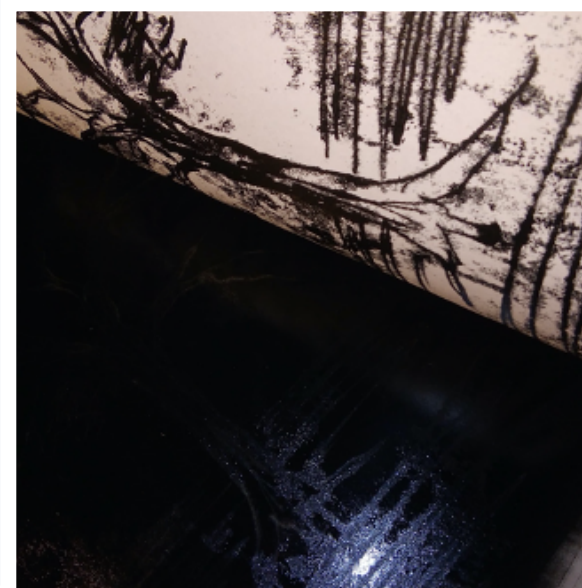
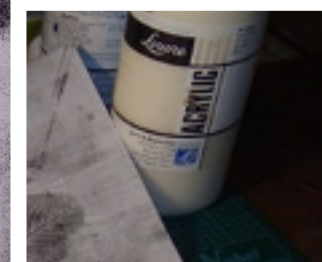
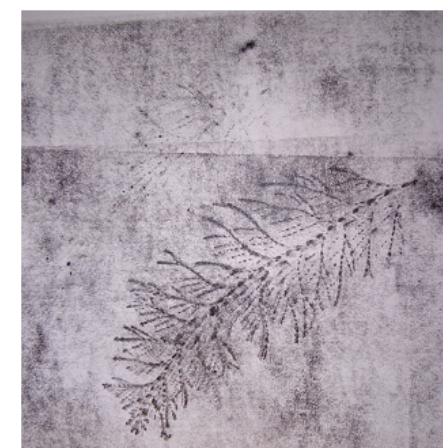
Szkola, w której pracuję istnieje 16 lat i nie od razu moja pracownia była tak dobrze wyposażona.

Od czego zaczęłam? Od wyposażenia. Wyposażenie pracowni oczywiście wiąże się z nakładami finansowymi. Ale nie są to przeszkody nie do pokonania. Ja mam to szczęście, że spotkałam się z dużą przychylnością Pani dyrektor. Szkoła nasza uczestniczyła w projekcie unijnym, dzięki któremu mogłam zaprojektować pracownię ceramiczną i pracownię grafiki a ściślej linorytu (prasa, dłuta wałki itp.).

Kolejną rzeczą było przystąpienie do tworzenia własnych programów. Przyznam, że początkowo nie było łatwo. Szukałam materiałów, które mogłyby mi pomóc. I tu niestety niewiele było pomocnych wydawnictw. A w zasadzie to tylko jedna mała książeczka jaką znalazłam. Nie pamiętam dokładnie tytułu, wydawnictwa ani osoby której pożyczyłam mój poradnik (a szkoda). Internet wówczas niewiele oferował w tym zakresie. Obecnie nieco modyfikuję swoje programy. Muszę przyznać, że nie wyobrażam sobie pracy na programach, które stworzył ktoś inny. I to wcale nie dlatego, że są złe. Są bardzo dobre. Ale na moim przedmiocie realizuję to, co sama czuję najlepiej a podstawa programowa daje mi ogromne możliwości indywidualizacji pracy.

Moi uczniowie bardzo lubią poznawać każdą nową technikę i w zależności od tego co aktualnie robimy, w takiej pracowni jesteśmy, chociaż sala jest ta sama. A co lubią najbardziej? Różnie. W dużej mierze zależy to od specyfiki grupy, wieku uczniów, ich predyspozycji, zapału. Znaczenie ma również rodzaj zajęć. Lekcje, zajęcia kreatywne, arteterapia, to oferta dla naszych uczniów.

Podczas zajęć często tworzymy prace używając materiałów recyklingowych.

Moi uczniowie biorą udział w prestiżowych międzynarodowych, ogólnopolskich, wojewódzkich i lokalnych konkursach plastycznych zostając w nich laureatami. Jest to dla moich podopiecznych ważne, gdyż pozwala im to ubiegać się o stypendia artystyczne burmistrza gminy.

Prace, które powstają w mojej pracowni są cudowne. I nie tylko uzdolnieni plastycznie uczniowie potrafią zrobić te arcydzieła. Techniki plastyczne uwalniają ogromne pokłady kreatywności.

I tu przytoczę słowa piosenki:

„Każdy ma jakiś talent więc zacznij coś robić

Po jakimś czasie zaczniesz ci wychodzić

Wtedy przyjdzie satysfakcja, nikt Ci jej nie odbierze

Ale musisz wierzyć w siebie, wierzyć szczerze” (Natural Dread Killaz)

Pracownię moją odwiedza wielu gości. Pozostają pod wrażeniem oferty jaką kieruję do moich młodych artystów. Przyznam, że sama nie mogę się nacieszyć tym moim dorobkiem. Ja po prostu się nie nudzę w mojej pracowni cudów, a moi uczniowie razem ze mną podążają w świat wyobraźni i kreatywności.

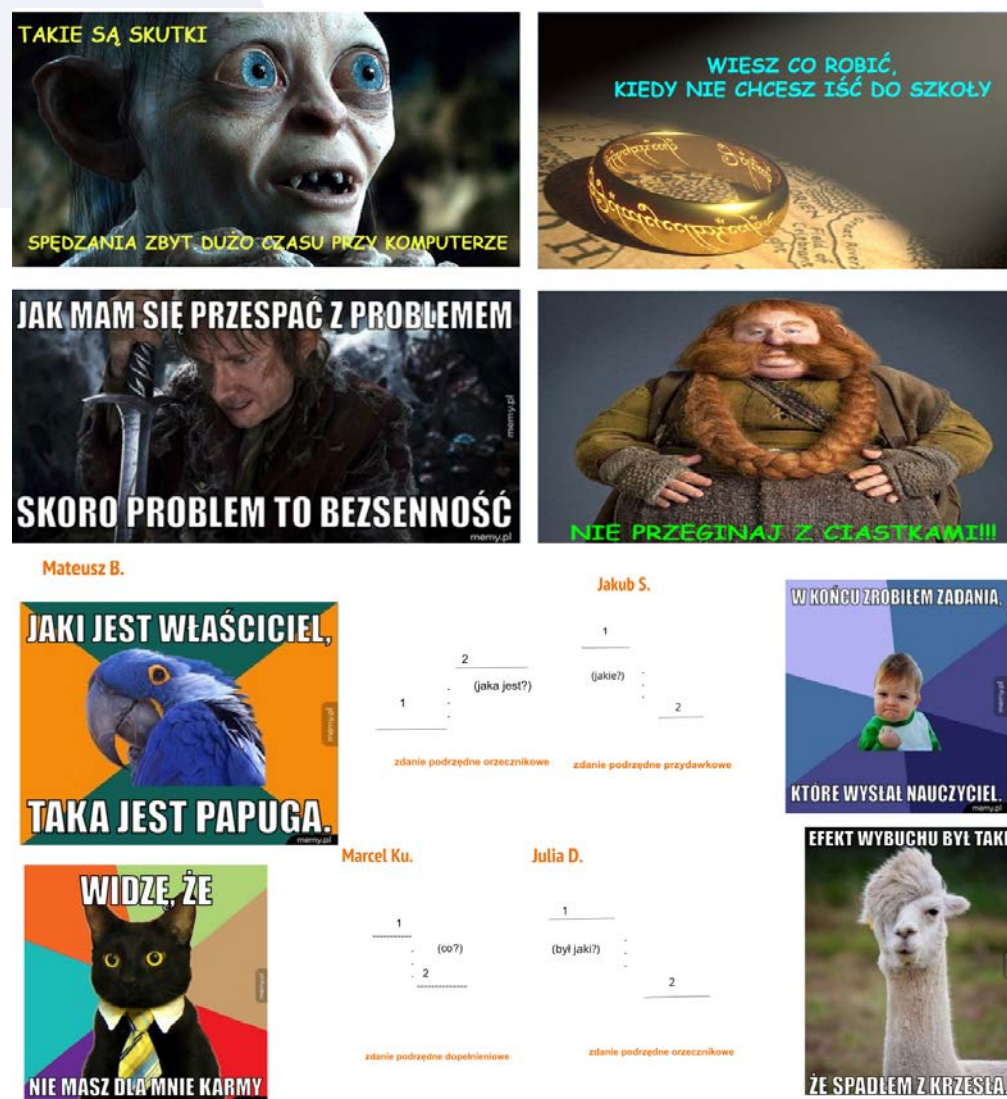
*Krystyna Bajon - nauczyciel plastyki
doradca metodyczny*

PROPOZYCJE NA CZASIE

MEMowy zawrót głowy

2019/2020

MEM to gatunek wypowiedzi internetowej. Cieszy się on ogromną popularnością nie tylko wśród dorosłych, ale i dzieci. Zapewne dlatego, że w zabawny sposób łączy obraz z krótkim tekstem, a doskonale wiemy, że co krótkie i zabawne, łatwiej zapada w pamięć. Także i my sięgnęliśmy po tę formę wypowiedzi. Uczniowie naszych klas, 6 a i 6 d, tworzyli memy nawiązujące do lektury J. R. R. Tolkiena *Hobbit, czyli tam i z powrotem*, a 6 e – wykazali się umiejętnością układania różnego typu zdań złożonych podrzędnie i rysowania do nich wykresów. Podczas lekcji korzystali z generatora memów: www.generator.memy.pl. Mniej biegli w technologii informacyjnej lub mający problemy z internetem wklejali obrazy do dokumentu w Wordzie i wpisywali tekst w polu tekstowym. Robili zrzut ekranu i przesyłali pracę jako zdjęcie.

Jak przydatny może być mem w nauce literatury i gramatyki, oceńcie sami :).

Katarzyna Marciniak, Iwona Łużna
Szkoła Podstawowa nr 3 w Polkowicach

Popracujmy zdalnie w... grupach

2020/2021

Na Teams'ie na kanale ogólnym klasy możemy stworzyć kanały dla grup, co umożliwia pracę na lekcji w mniejszych zespołach. Poszczególni członkowie grup spotykają się na swoim kanale i rozpoczynają spotkanie video. Na czat grupy wysyłam link do dokumentu (Word, PowerPoint lub OneNote – dostępne w Office 365), który zawiera zadania do wykonania i jest widoczny dla członków tego zespołu. Linki na czacie grup można umieścić wieczorem, by nie tracić na nie czasu ani głowy podczas lekcji ☺. Ciekawe jest to, jak dzieciaki pracują w zespole, jakie mają relacje między sobą, jak do siebie mówią (jako nauczyciel mogę dołączyć do spotkania video każdej grupy) i jak radzą sobie z wykonywaniem zadań („przechadzam się” między dokumentami grup, widzę, co jest zrobione, przy którym zadaniu uczniowie obecnie pracują, zapisuję im krótkie uwagi, które od razu widzą, wchodzę na spotkanie, by udzielić dodatkowych instrukcji). Ta forma pracy jest bardzo efektywna. Podczas pracy w klasie nie zdążyłabym w ciągu lekcji dotrzeć do wszystkich uczniów z tyloma informacjami zwrotnymi.

Oto próbka wykonanych zadań podczas powtórzenia o częściach mowy w klasie 6 b.

POWTÓRZENIE

CZĘŚCI MOWY SAME WSKOCZĄ DO GŁOWY, JEŚLI CHOĆ TROCHĘ IM POMOGĘ :)

1. **Przyporządkujcie poniższe wyrazy do poszczególnych kolumn w obu tabelach.**

wspaniałomyślny, niezwykle, dwudziesty, biegać, bardzo, brąz, spanie, myśleć, grzeczność, robić, sto trzydzieści, błękit, być, mieć, spośród, półtora, uprzejmość, niespodziewanie, groszek, leżenie, Atlantyk, kilkanaście, odnaleziono, najdoskonalszy, marudzenie, zbito, Sahara, legniczanin, cicho, lepszy, ośmioro, rzadziej, najwyżej

Połączcie się na kanale, żebym mogła wejść na wasze spotkanie :)

CZĘŚCI MOWY ODMIENNE

czasownik	rzeczownik	przymiotnik	liczebnik
biegać, myśleć, robić, być, mieć, odnaleziono, zbito	brąz, spanie, grzeczność, błękit, uprzejmość, niespodziewanie, groszek, leżenie,	wspaniałomyślny, najdoskonalszy, lepszy,	dwudziesty, sto trzydzieści, półtora, kilkanaście, ośmioro,

Zdalne podsumowanie pracy ucznia

2020/2021

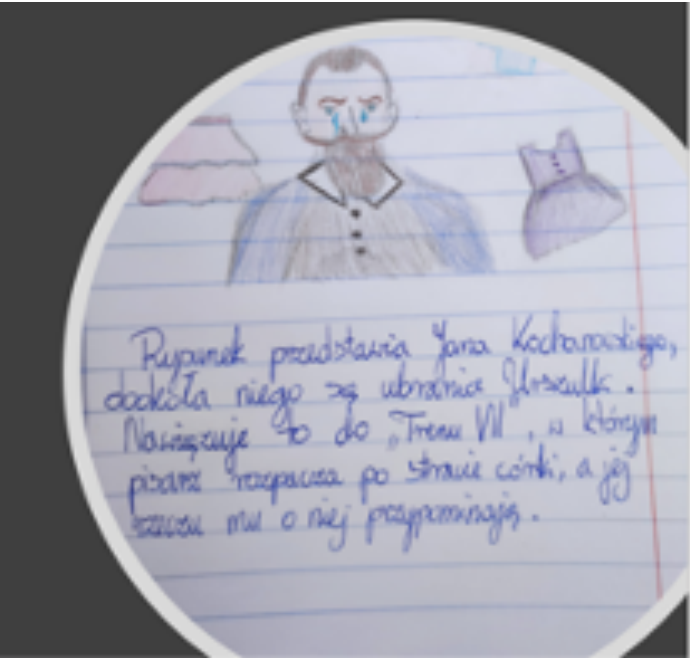
Pandemia wymusiła na nas nowe metody pracy zdalnej. Gdyby ktoś rok temu powiedział, że będziemy prowadzić lekcje na odległość – trudno byłoby w to uwierzyć. A dziś? Dосkonaliśmy się w nowych technologiach i metodach pracy. W naszej szkole pracujemy na platformie Teams. Korzystam również z aplikacji już wcześniej stosowanych na lekcjach, jak Quizizz, LearningApps czy Wordwall. Mimo tak rozwiniętej technologii i różnych narzędzi sprawdzanie wiedzy na odległość nie jest ani łatwe, ani wymierne. Zauważyłam jednak, że jeśli uczeń ma do wykonania na dany temat kilka zadań o różnym stopniu trudności i może zdecydować, co chce zrobić, to jego praca jest efektywniejsza, a jej ocena – wiarygodniejsza.

Moi uczniowie na podsumowanie znajomości „Trenów” Kochanowskiego mieli do wykonania kilka zadań. Pierwsze to test na Quizizz z opcją, że mogą wykonać go tyle razy, aż będą zadowoleni z wyniku, nie mniejszego jednak niż – 50 %. Niektórzy wykonywali go dwu- i trzykrotnie, innych zadowalał wynik pierwszy.

Drugim zadaniem było uzupełnienie tabelki z wpisanymi nazwami środków stylistycznych. Na pierwszym poziomie łatwości zadania trzeba było dopisać tylko przykłady środków stylistycznych z „Trenu VIII”, na drugim – określić ich funkcję w utworze. Podobną pracę kilka lekcji wcześniej wykonywaliśmy w grupach. I znów niektórzy poprawnie wykonali oba zadania, a niektórzy tylko wpisali cytaty. Wielu korzystało z pomocy „wujka Google”, ale zauważyłam, że świadomiej selekcjonowali informacje.

Ostatnia praca miała charakter twórczy – należało wykonać, dowolną techniką, ilustrację do wybranego trenu J. Kochanowskiego i ją opisać w kilku rozbudowanych zdaniach. Prace plastyczne i ich opisy były zróżnicowane, a co najważniejsze – samodzielne i pomysłowe. Często powtarzam moim uczniom, że „polski to nie plastyka”, ale rysunki i schematy pomagają w zapamiętywaniu polonistycznych treści.

Wszystkie zadania uczniowie wykonali podczas dwóch lekcji. Za staranne wykonanie wszystkich zadań wg wskazówek były najwyższe oceny, za wykonanie samego testu – ocena dopuszczająca. Każdy pracował w swoim tempie i na miarę swoich możliwości, niektóre prace były naprawdę ciekawe.

5. Co nazywa ten rzeczownik? Cechę podkreślcie jedną kreską, czynność – kursywą.

gadanie, mądrość, biel, szerokość, gotowanie, bieg, liczenie, chciwość, zdolność

6. W poniższych rzeczownikach oddzielcie temat od końcówki. Zapiszcie oboczności (wymiana głosek w temacie rzeczownika). Pamiętajcie o pomocniczych przypadkach: M. D.

	oboczności		oboczności
wór - - wor-a - wor-em	ó:ó	Kur-a - kur-y - kurz-e	kur:z
Blach-a - blach-y - blasz-e	ch:sz	kot - kot-a - koc-ie -	ko:z
Wzór dół-(z.m.) dół-u dół-e z.m. oznacza zero morfologiczne	ó:ó, ł:ł		

Oddzielcie końcówki 😊 jak we wzorze.

A teraz ocen swoje umiejętności 😊

Wpisz

+ (jeśli umiesz)

+/- (jeśli musisz coś sobie przypomnieć)

- (jeśli masz sporo do nadrobienia)

W rubryce nr niech każdy wpisze swój numer z dziennika.

umiejętność	samocena					
	Nr 15	Nr 13	Nr 14	Nr	Nr	Nr 16
1. rozpoznaję poznane części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik.	+	+	+			+
2. wskazuję odmienne i nieodmienne części mowy.	+	+	+			+
3. rozpoznaję formy osobowe i nieosobowe czasownika (bezokolicznik, <u>no</u> , <u>to</u>).	+	+	+/-			+/-
4. określam formę gramatyczną czasownika (aspekt, strona, tryb, czas, rodzaj, liczba, osoba)	+	+	+/-			+/-
5. określam formę gramatyczną rzeczownika, przymiotnika, liczebnika (liczba, rodzaj, przypadek)	+	+	+			+/-
6. oddzielam temat od końcówki rzeczownika, wskazuję oboczność	-	+/-	+/-			-
7. poprawnie stopniuję przymiotniki i przysłówki.	+	+	+			+
8. rozpoznaję stopień i sposób stopniowania przymiotnika i przysłówka	+	+	-			+
9. używam poprawnych form poznanych części mowy	+	+	+			+

Zainteresowani kartą pracy mogą obejrzeć ją po zeskanowaniu poniższego kodu:

Katarzyna Marciniak
Szkoła Podstawowa nr 3 w Polkowicach

Scenariusz lekcji WOS

Temat: **Polska w NATO**

I. Cele lekcji:

1. Wiadomości:

Uczeń:

- wie, czym jest sojusz NATO,
- zna uwarunkowania towarzyszące powstaniu sojuszu oraz jego główne cele i zadania,
- zna nazwy krajów Europy wschodzących w skład sojuszu,
- zna przyczyny dla których Polska przyłączyła się do sojuszu NATO,
- zna czynniki warunkujące atrakcyjność sojuszu NATO dla państw Europy zachodniej i środkowej.

2. Umiejętności:

Uczeń:

- potrafi wskazać przyczyny dla których państwa europejskie przyłączyły się do sojuszu NATO,
- potrafi wskazać na mapie kraje Europy członków sojuszu,
- potrafi określić uwarunkowania geopolityczne warunkujące członkostwo w NATO państw europejskich,
- potrafi wskazać przyczyny dla których Polska przyłączyła się do sojuszu NATO,
- potrafi wymienić korzyści jakie odniosła Polska z członkostwa z sojuszu.

II. Metoda pracy

Mapa skojarzeń, wykład, dyskusja, praca z mapą, praca z tekstem źródłowym, praca z ikonografią.

III. Środki dydaktyczne

Prezentacja Power Point, tekst źródłowy, podręcznik.

IV. Przebieg lekcji

1. Faza przygotowawcza

- a) Sprawy organizacyjno - porządkowe:
 - powitanie uczniów,
 - sprawdzenie obecności,
- b) Przypomnienie realizowanych treści podczas lekcji poprzedzających wprowadzający temat.
- c) Określenie celu i formy pracy na lekcji.
- d) Podanie tematu lekcji.

2. Faza realizacyjna

- a) Nauczyciel wyjaśnia uczniom znaczenie nazwy sojuszu i jego symboli (flagi oraz logo) – prezentując odpowiednie slajdy.

- Ilustracja przedstawia dom po śmierci Urszulki. Wszystko jest smutne, szare... W domu nie słychać już śmiechów i nie widać wszędzie jej wesołej twarzyczki. Wokół zapanowała pustka. Ojciec czuje się zagubiony w bezmiarze okrutnego świata. Już nikt ich nie pocieszy ani nie poprawi humoru. Nic nie sprawia mu przyjemności. Zostały mu tylko jego treny, w których wyraża głęboką żalobę w związku z jej śmiercią.

Iwona Łużna

Szkoła Podstawowa nr 3 w Polkowicach

- b) Podczas wyjaśnień nauczyciel pyta uczniów: Czy znane im jest znaczenie skrótu nazwy sojuszu i jego symboli graficznych.
- c) Uczniowie odpowiadają, a nauczyciel uzupełnia ich odpowiedzi korygując ich ewentualne błędy jednocześnie pomagając im zbudować spójną i poprawną odpowiedź.
- d) Uczniowie odnotowują w zeszytach sformułowane definicje.
- e) Nauczyciel pyta uczniów: Czy znane im są okoliczności które przyczyniły się do powstania sojuszu NATO i przyczyny dla których kraje Europy zachodniej i środkowej stały się jego członkami? (korelacja z historią).
- f) Uczniowie odpowiadają. Nauczyciel koryguje ich ewentualne błędy i pomaga sformułować uczniom poprawne odpowiedzi.
- g) Uczniowie notują w zeszytach przyczyny powstania sojuszu NATO i przystąpienia do niego krajów Europy zachodniej i środkowej.
- h) Nauczyciel prezentuje mapę świata z zaznaczonymi na niej krajami Europy członków sojuszu.
- i) Nauczyciel pyta uczniów: Czy potrafią wymienić nazwy państw NATO w tym nazwy państw należących do sojuszu z Europy?
- j) Nauczyciel koryguje ewentualne błędy uczniów i pomaga im zbudować spójną i poprawną odpowiedź.
- k) Uczniowie wynotowują w zeszytach nazwy głównych krajów członków sojuszu.
- l) Nauczyciel w oparciu o slajdy z prezentacji omawia główne zadania sojuszu oraz charakteryzuje funkcję i zadania sekretarza generalnego NATO; w tej części lekcji wykorzystuje fragment tekstu źródłowego odnoszącego się do zapisów artykułu nr 5 tzw. traktatu waszyngtońskiego.
- m) Wskazany przez nauczyciela uczeń odczytuje na głos fragment wskazanego tekstu źródłowego i następnie stara się zinterpretować jego zapisy.
- n) Nauczyciel koryguje ewentualne błędy i pomaga uczniowi w sformułowaniu poprawnej odpowiedzi.
- o) Uczniowie odnotowują w zeszytach omawiane zagadnienia.
- p) Nauczyciel prosi aby uczniowie na podstawie podręczników lub stron www ustalili okoliczności przystąpienia Polski do NATO (na wykonanie zadania daje im 3 min. czasu - korelacja z historią).
- q) Nauczyciel po upływie wyznaczonego czasu pyta uczniów o okoliczności i datę przystąpienia Polski do sojuszu NATO.
- r) Uczniowie odpowiadają. Nauczyciel koryguje ich ewentualne błędy i pomagając im w sformułowaniu poprawnej odpowiedzi.

3. Faza podsumowująca

- a) Nauczyciel podsumowuje krótko lekcję, podkreślając znaczenie jej najważniejszych treści.

V. Zadanie domowe

Wymień miejsca, daty i przyczyny najważniejszych misji NATO, w których uczestniczyły pododdziały Wojska Polskiego.

Nauczyciel żegna się z uczniami i dziękuje im za udział w zajęciach.

Opracował:
Grzegorz Kochman, doradca metodyczny

NASZA KADRA

RENATA CZAPCZYŃSKA

dyrektor Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego
i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach

KATARZYNA WALECKA-MAJ

specjalista ds. kształcenia ustawicznego nauczycieli

DORADCY METODYCZNI:

Małgorzata Majewska-Greń
język polski, wiedza o kulturze

Dorota Szmidt
język polski, biblioteka szkolna

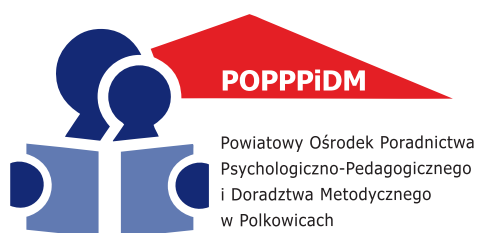
Beata Mazurek
edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, logopedia

Wiesław Ksenycz
języki obce

Grzegorz Kochman
historia, wiedza o społeczeństwie

Adriana Ciupka
informatyka, nowe technologie w edukacji

Krystyna Bajon
plastyka

POWIATOWY OŚRODEK DORADZTWA METODYCZNEGO W POLKOWICACH

Placówka doskonalenia nauczycieli wchodząca w skład zespołu placówek pod nazwą Powiatowy Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach.

ul. Targowa 1, 59-100 Polkowice
tel. 76 746 15 70, fax 76 746 15 71
podm@polkowice.edu.pl
www.polkowice.edu.pl

PLACÓWKA AKREDYTOWANA